Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity
v Českých Budějovicích
Katedra společenských věd

Dějiny Obchodní akademie v Českých Budějovicích v letech 1960 – 2000

Diplomová práce

Knihovna JU - PF
3115174630

Autor diplomové práce: **Miloslava Fialová**
Vedoucí diplomové práce: **PhDr. Jan Podlešák**
V Českých Budějovicích dne 28. 11. 2006

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci na téma Dějiny Obchodní akademie v Českých Budějovicích v letech 1960 – 2000 vypracovala samostatně na základě vlastních poznatků a studia pramenů a literatury, které uvádím v přiložené bibliografii.

V Českých Budějovicích 28. listopadu 2006

Podpis. Miloslava Fialová

Na tomto místě bych ráda poděkovala všem, kdo mi umožnili sepsání této diplomové práce, zejména paní ředitelce RNDr. Zdeňce Sokolové a ostatním členům pedagogického sboru Obchodní akademie.

Největší dík patří panu PhDr. Janu Podlešákovi za všechny cenné rady a připomínky, které mi poskytoval při psaní této práce a bez nichž by práce neměla následující podobu.

Anotace

Diplomová práce se pokouší zachytit život Obchodní akademie v Českých Budějovicích a její historii od roku 1960 po současnost. Práce je rozdělena kromě Úvodu, jedné stručné kapitolky a Závěru do tří hlavních kapitol. První podává stručný nástin dějin bývalého Československa a dějin nově vzniklé České republiky. Druhá přibližuje historii středního odborného (hlavně ekonomického) školství od roku 1945 po rok 2000. A konečně ve třetí kapitole se věnuji historii samotné Obchodní akademie (dříve Vyšší hospodářské od 1. 9. 1949 a poté Střední ekonomické školy od 1. 9. 1960). I když shromážděné informace nejsou a ani nemohou být úplné (kvůli nedostupnosti pramenů), přece jen zachycují poměrně velké časové období a podávají ucelený obraz o historii školy.

The Annotation

The dissertation is trying to catch live on Commercial Academy in České Budějovice and its history from year 1960 until 2000. The dissertation is divided into three main parts. The first part briefly describes the history of former Czechoslovakia and newly created Czech Republic. Second part draws near a history of high seminary (mainly economic) educational system from 1945 to 2000. And finally in the third part I am attending to history of Commercial Academy itself (previously High commercial school from 1.9.1949 and after it High economic school till 1.9.1960). Even if the supplied information aren't and not even can be all (because of unavailability of sources), still and all it catches quite big time period and serves compact view about history of Commercial Academy.

Obsah

1. Úvod 7
2. Nástin dějin Československa, resp. České republiky, v letech 1945 – 2000 9
3. Vývoj středního odborného (hlavně ekonomického) školství v letech 1945 – 2000 24
4. Dějiny Obchodní akademie v Českých Budějovicích v letech 1960 – 2000 34
   4.1. Dějiny Obchodní akademie v 60. letech 34
   4.2. Dějiny Obchodní akademie v 70. letech 46
   4.3. Dějiny Obchodní akademie v 80. letech 51
   4.4. Dějiny Obchodní akademie v 90. letech 54
5. Některé osobnosti OA z řad jejích absolventů 60
6. Závěr 62

Seznam příloh 66

Seznam pramenů a literatury 92

1. Úvod

Předkládaná diplomová práce přibližuje část dějin jedné významné českobudějovické odborné střední školy, Obchodní akademie, a to od roku 1948 do konce 20. století. Od doby svého vzniku, v roce 1918, prošla škola mnoha změnami, ať už se to týká názvu školy, umístění budovy, či vývoje učebních plánů. Po skončení druhé světové války, během níž jednotlivé její ročníky byly postupně rušeny a škola se musela několikrát stěhovat, byla původní školní budova značně zdevastovaná. Osvobozením Československa v roce 1945 nastala ve vývoji školy nová etapa. Již brzy po komunistickém převratu v únoru 1948 nastaly první změny. Předně šlo o nový název školy, kterým se původní Obchodní akademie přejmenovala na Vyšší hospodářskou školu a Hospodářskou školu (od 1. 9. 1949), další přejmenování proběhlo pak v roce 1960 a to na Střední ekonomickou školu a Ekonomickou školu. Ke konci 50. let se škola musela stěhovat z Dukelské ulice do Husovy, kde má sídlo dodnes. Tato nová školní budova dlouho nevyhovovala pro nedostatek místa a staré zařízení. Výuka musela být roztříštěna do několika budov, kam žáci docházeli. Teprve v roce 1986, kdy byla dokončena přístavba školy, se výuka všech tříd mohla soustředit do jedné budovy. Dlouhá léta komunistické diktatury ovlivnila chod celé společnosti a významným způsobem ovlivnila právě její důležitou část, školství. Ani Obchodní akademie nezůstala ušetřena např. politických čistek učitelů a zpolitizování celého výchovně vzdělávacího procesu. Další významnou změnou bylo nové přejmenování – od školního roku 1990/91 nese škola původní název Obchodní akademie. Od 90. let se postupně zlepšuje materiální vybavení školy a v roce 2000 má již Obchodní akademie, jejíž programová hesla zní kvalita, tradice, univerzálnost, značnou reputaci.

V počáteční kapitole se věnuji nástinu dějin Československa od osvobození v roce 1945, kdy již bylo jasné, jakým směrem se bude obnovená republika vyvíjet, do konce 90. let, kdy se nově vzniklá Česká republika konstituovala jako demokratický stát. Kapitola nepopisuje podrobně dějiny našeho státu v daném období, neboť podrobných děl je celá řada a navíc by taková syntéza rozhodně překročila rozsah a záměr diplomové práce. Snažím se jen dějiny Obchodní akademie přiblížit na pozadí dějin našeho státu. Nejzávažnější informace jsem

čerpala ze skript Hany Houskové a Jana Podlešáka a dále z rozsáhlého díla Karla Kaplana.

Následující kapitola se podrobněji věnuje vývoji středního odborného školství v Československu. Jelikož ale prací na toto téma mnoho není, vycházela jsem především z publikací, které vydal bývalý Výzkumný ústav odborného školství v Praze v 60. letech a 70. letech. Další informace jsem čerpala z výročních zpráv Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Třetí, nejdůležitější kapitola se snaží zachytit vývoj Obchodní akademie v Českých Budějovicích od začátku 60. let po současnost. Zachytit tak velké časové rozpětí ovšem nebylo jednoduché. Čerpala jsem především z kronik a výročních zpráv, které jsou uloženy na škole a které mi byly k dispozici.

Některé roky se ale kronika nebo výroční zprávy nepsaly nebo nedochovaly, navíc třídní výkazy, z kterých bych určitě získala řadu cenných informací, jsou uloženy ve Státním okresním archivu v Českých Budějovicích a nebyly mi půjčeny, neboť je dané zákonem, že není dovoleno nahlížet do dokumentů, které obsahují citlivé osobní údaje, jako je datum a místo narození či údaje o zdravotním stavu (ochrana osobních údajů). Nemohla jsem proto realizovat původní koncepci diplomové práce, která předpokládala zachytit dějiny českobudějovické Obchodní akademie v letech 1948 – 2000.

Domnívám se však, že i při omezeném využití pramenů a literatury bylo možno zpracovat přehled dějin Obchodní akademie v Českých Budějovicích v uplynulém čtyřicetiletí, který si ale nemůže činit nárok na úplnost příslušné faktografie ani na přesnost jejího hodnocení.

2. Nástin dějin Československa, resp. České republiky, v letech 1945 – 2000

Květen roku 1945 ukončil nejhorší válku všech dob. Konec války a obnovení Československé republiky vyvolaly u obyvatel nadšení. Tato obnovená republika se ovšem značně lišila od republiky předmnichovské. V důsledku začlenění země do sovětské zájmové sféry a celoevropského posunu doleva došlo v poválečné společnosti k závažným změnám politickým, hospodářským a společenským. Politické změny začaly již v březnu roku 1945 v Moskvě, kde probíhala jednání mezi dvěma centry našeho zahraničního odboje, londýnským a moskevským, mezi nimiž zde došlo ke shodě v otázce reformy politického systému Československa.

V programovém prohlášení nové vlády, tzv. Košickém vládním programu, byl zakotven zákaz pravicově orientovaných stran první republiky. Na naši poválečnou politickou scénu se mohli vrátit pouze sociální demokraté, národní socialisté, lidovci, slovenští demokraté, dvě malé slovenské strany a zejména komunisté, kteří však byli reprezentováni dvěma stranami, KSČ a KSS. Posílení pozic levicově orientovaných stran bylo v poválečné Evropě zcela běžné. Podle dohody se členy nové vlády měli stát vždy tři ministři za každou stranu a to vzhledem k existenci dvou komunistických stran znamenalo, že komunisté získali šest ministerských křesel. Kromě toho obsadili klíčová místa premiéra a ministra obrany komunističtí sympatizanti. Další změnou bylo vytvoření Národní fronty Čechů a Slováků, orgánu, ve kterém byli zastoupeni představitelé všech povolených stran a který byl postaven do značné míry nad parlament a především mimo demokratickou kontrolu. Zákonodárná moc byla v prvních poválečných měsících nahrazována poválečnými dekrety, které zcela měnily podobu státu. Tak tomu bylo především v případě dekretů z 24. října 1945, kterými byly znárodněny doly a hlavní průmyslová odvětví, banky a soukromé pojišťovny.

Stabilita poválečného Československa měla být zajištěna nejen zjednodušením jeho politické scény, ale také jeho národnostního složení. Němci a Maďaři se tak dostali v Československu do postavení bezprávné skupiny obyvatel; jejich majetek byl zabaven, byla jim konfiskována zemědělská půda a byli zbaveni státního občanství. Většina německého obyvatelstva byla z Československa odsunuta do Německa a zčásti i do Rakouska; naproti tomu Maďarů byla do Maďarska

odsunuta jen malá část. Dne 28. října 1945 zahájilo svou činnost prozatímní Národní shromáždění, do kterého se o půl roku později konaly první volby. Významnou roli přitom hrála obecná popularita Sovětského svazu a skutečnost, že si komunisté přisvojili roli rozdavače půdy bezzemkům z Národního pozemkového fondu, který vznikl z konfiskované německé, maďarské a kolaborantské půdy. Volby přinesly velký úspěch komunistické straně, která získala 38 % hlasů. Proto se její předseda Klement Gottwald stal i předsedou československé vlády.

V průběhu roku 1947 bylo stále zřetelnější, že se systém Národní fronty dostává do hluboké krize. V zemi narůstala nespokojenost, způsobená nepříznivým hospodářským vývojem. Znárodněné podniky se ukazovaly jako neefektivní a jejich výrobky jako neschopné konkurence na zahraničních trzích. Také produktivita zemědělství poklesla hluboko pod předválečnou úroveň. V zahraniční politice měli komunisté – pod vlivem SSSR – záměr izolovat zemi od západních států a zaměřit se na spolupráci se Sovětským svazem. To se projevilo v červenci 1947, kdy podle plánu amerického ministra zahraničí George Marshalla měla být Spojenými státy poskytnuta pomoc evropským zemím zasaženým válkou ve formě finančních půjček a dodávek zboží. Československá vláda Marshallův plán nejprve přijala, ale poté na přímý Stalinův zásah musela plán odmítnout.

V únoru 1948 vyvrcholily dosavadní rozpory v Národní frontě o směr dalšího vývoje československé společnosti otevřeným bojem o moc. Počátkem února vzneslo vedení KSČ požadavek na znárodnění všech továren s více než padesáti zaměstnanci a požadavek na provedení pozemkové reformy u statků s rozlohou více než padesát ha. Na podporu svých stále se stupňujících požadavků organizovali komunisté různé mimoparlamentní akce – stávky a demonstrace, zastrašování odpůrců policejními metodami, čímž si připravovali půdu pro uchvácení moci. V polovině února 1948 na přímý Gottwaldův příkaz komunistický ministr vnitra Václav Nosek odvolal z funkcí osm vysokých důstojníků Sboru národní bezpečnosti, nekomunistů, a nahradil je komunisty, což byl důvod vzniku vládní krize. Vláda na svém zasedání rozhodla, aby ministr vnitra své rozhodnutí pozastavil, jelikož ale tento požadavek nebyl splněn, podali 20. února 1948 ministři ze strany národně socialistické, lidové a demokratické demisi. Dohodli se ale předem s prezidentem Benešem, že jejich demisi nepřijme a že vzniklá situace povede k odstoupení celé vlády. To se bohužel nestalo, neboť vedení sociálně demokratické strany se rozhodlo že její ministři demisi nepodají.

Tato skutečnost nahrála komunistické straně, aby přiměla prezidenta Beneše přijmout demisi nekomunistických ministrů, nejmenovat však vládu novou, ale pouze doplnit Gottwaldovu vládu především dalšími komunisty a jejich nekomunistickými sympatizanty.

K. Gottwald současně vyzval k zakládání akčních výborů Národní fronty, které měly provést v celospolečenském měřítku politické čistky. Příslušníci SNB obsadili v Praze rozhlas, pošty a nádraží a začali zatýkat odpůrce komunistické strany. Nekomunističtí ministři museli opustit své úřady. Dne 25. února prezident Beneš, který do té doby odolával nejrůznějšímu vyvíjenému nátlaku, přijal demisi ministrů z nekomunistických stran a doplnil vládu podle návrhu jejího předsedy Klementa Gottwalda.

Komunistický převrat z února 1948 zdeformoval přirozený společenský vývoj a celá další desetiletí fungovalo Československo jako satelit Sovětského svazu a ztratilo svou nezávislost a suverenitu.

V únorových a poúnorových dnech odstraňovaly akční výbory z veřejných funkcí a pracovišť osoby antikomunistického zaměření, kterých bylo asi 25 000. Represemi bylo poškozeno i vysokoškolské studentstvo – ve školním roce 1948 – 1949 bylo ze studia vyloučeno 20 % československých vysokoškoláků. Své vítězství komunisté dovršili prosazením a přijetím československé ústavy podle svých představ dne 9. května 1948. Tato ústava označila Československo za lidově demokratický stát směřující k vytvoření socialistického zřízení. Ústava uzákonila znárodnění všech podniků, které měly více než 50 zaměstnanců, a stanovila zásady další konfiskace půdy ve prospěch bezzemků. Prezident Beneš odmítl tuto ústavu podepsat a 7. června 1948 se vzdal svého úřadu. Po Benešově abdikaci byl Národním shromážděním zvolen československým prezidentem Klement Gottwald. V červnu 1948 tak měla komunistická strana v Československu ve svých rukou všechnu státní moc.

Od 1. ledna 1949 byl vyhlášen „pětiletý plán socialistické výstavby", jehož cílem měl být růst veškeré výroby, odstranění přídělového systému a zlepšení životní úrovně. Politická i ekonomická podřízenost Československa Sovětskému svazu měla negativní důsledky pro vývoj československého hospodářství, kde se komunistické vedení státu zaměřilo především na těžbu uhlí a rud, na výrobu železa a oceli a na těžký průmysl. Nadměrné budování těžkého průmyslu a naopak zaostávání výroby

spotřebního zboží způsobilo, že tohoto zboží byl velký nedostatek a lidé neměli za co své peníze utratit. Proto stát provedl v roce 1953 měnovou reformu, která nové ceny zboží zdvojnásobila a přinesla obyvatelstvu další snížení životní úrovně. V zemědělství probíhala často násilná kolektivizace, která vedla k poklesu zemědělské výroby.

Stejně jako ekonomika i politický a kulturní život v Československu nabyl totalitního charakteru. Mládežnická organizace Junák a sportovní svazy Sokol a Orel a řada dalších spolků byly rozpuštěny. Naopak bylo sjednoceno a straně podřízeno hnutí mládežnické (Československý svaz mládeže, Pionýrská organizace), ženské a sportovní. Velmi postiženo bylo také československé školství, ve kterém reformy z let 1948 a 1953 likvidovaly dosavadní systém základního a středního školství a zavedly jednotnou, výhradně státní školu. Vysoké školství bylo zasaženo politickými čistkami mezi učiteli i studenty a snížila se jeho vědecká úroveň. Studium na středních a vysokých školách podléhalo kádrovému výběru. Postupně se na všech stupních škol prosadila výuka a výchova výhradně v duchu marxismu-leninismu a šíření jiných ideologií bylo zakázáno. Teologické fakulty byly vyloučeny ze svazku univerzit a také výuka náboženství na nižších školách byla postupně omezována. Všechny kulturní instituce a umělecké svazy, pokud nebyly zrušeny, se dostaly pod dohled komunistické strany. Nástrojem politické a ideologické propagandy se staly sdělovací prostředky, které byly pod přísnou stranickou kontrolou a státní cenzurou.

Jedním z rysů poúnorové společnosti byl i rostoucí byrokratismus a militarismus, což se projevovalo ve zvyšování výdajů na armádu, v budování nových kasáren, v zavedení branných disciplín do školní výuky a v šíření militaristické propagandy ve sdělovacích prostředcích. Po sovětském vzoru se zvýšila role tajné politické policie (Státní bezpečnosti, StB), která byla oddělena od Veřejné bezpečnosti. Vlivem činnosti Státní bezpečnosti bylo mnoho demokraticky smýšlejících Čechů a Slováků za aktivní pomoci sovětských poradců obviněno z protistátní činnosti a odsouzeno k mnohaletému věznění nebo i k smrti. Politické procesy v Československu neměly za cíl odhalit skutečnou trestnou činnost, ale dosáhnout žádoucího politického účinku: zbavit se nekomunistických odpůrců, odstranit z vedení komunistické strany a státu osoby, které by byly schopny vést samostatnou politiku, a zastrašit široké vrstvy obyvatelstva, nespokojené s nízkou životní úrovní v zemi.

V březnu 1953 zemřel sovětský diktátor J. V. Stalin a krátce po něm i Klement Gottwald. Novým prezidentem byl zvolen Antonín Zápotocký a už od poloviny 50. let u nás došlo k zmírnění tvrdého politického kurzu. V ekonomické sféře nespokojenost obyvatelstva vyvolala nejnutnější opatření ke stabilizaci ekonomiky. Na počátku července 1953 si nové sovětské vedení pozvalo do Moskvy A. Zápotockého, aby mu vytklo nereálné hospodářské plánování a důraz na těžký průmysl, a tak bylo v Praze rozhodnuto vyhlásit nový politický kurz. Jeho hlavními body měl být přesun od těžkého k lehkému průmyslu a „obezřetnější" přístup ke kolektivizaci. Ekonomické poměry se značně stabilizovaly: došlo ke snižování cen potravin a spotřebního zboží. I když se v Československu po roce 1953 politická atmosféra liberalizovala jen velice mírně, přece jenom postupně slábla nejtvrdší policejní a justiční zvůle, tak neblaze příznačná pro předchozí období.

V únoru 1956 na XX. sjezdu KSS vystoupil N. S. Chruščov se zásadní kritikou Stalinovy vlády a zločinů s touto vládou spjatých, čímž vyvolal ve světě obrovskou reakci. V té době probíhala diskuse o potřebných změnách i mimo rámec komunistické strany. Aktivizovaly se odbory, mládežnické organizace a na sjezdu Svazu spisovatelů zazněla řada vystoupení vyslovujících se pro svobodu tvorby a celkovou demokratizaci společnosti.

Po krátkém uvolnění v roce 1956 přinesla následující léta opět snahu po důsledné kontrole kultury a ideologie. V listopadu 1957 zemřel prezident republiky Antonín Zápotocký, což znamenalo posílení mocenských pozic Antonína Novotného, prvního tajemníka Ústředního výboru komunistické strany, který byl následně zvolen novým prezidentem republiky. Nejvyšší stranická a státní funkce se ocitly v jedněch rukou. Vývoj směrem k centralizaci potvrdila i nová ústava, přijatá v červenci 1960, podle níž se Československo stalo socialistickým státem (Československá socialistická republika – ČSSR). S přijetím nové ústavy „byl upraven" i státní znak.

Velkým ekonomickým a politickým neúspěchem stranického a státního vedení Antonína Novotného byla přepjatá koncepce třetí pětiletky (1961-1965), která se v druhém roce své existence zhroutila.

Začátkem 60. let se v Československu do značné míry zlepšila politická situace a tento liberalizační trend ve společnosti pokračoval. Od roku 1953 stoupala také osobní spotřeba obyvatel – lidem se vcelku dařilo lépe. Charakteristickým

rysem bylo, že téměř všichni se měli stejně. Výběr zboží na trhu byl velmi malý, a tak se kromě úzké skupiny privilegovaných, kteří mohli nakupovat v obchodech se západním zbožím, v Darexu a později v Tuzexu, se všichni oblékali a obouvali téměř stejně. Tuto šeď každodenního života nahrazoval režim svým občanům oslavami nejrůznějšího druhu: prvomájové a další politické průvody, vojenské přehlídky a folklorní slavnosti.

Od 60. let se začala zlepšovat informovanost našich občanů o situaci na Západě. Pomalu se začal rozšiřovat okruh těch, kteří mohli do kapitalistických států vycestovat. Již na konci 5O. let, kdy k nám pronikl rock'n'roll, se změnil především životní styl mládeže. V 60. letech se vliv západní hudby prosadil ještě výrazněji a u nás vznikají první bigbeatové kapely. Dlouhé vlasy, džínsy a hlasitý zvuk hudebních nástrojů signalizují, že se mládež začíná vzdalovat od funkcionářských ideálů Svazu mládeže.

Po neúspěchu třetí pětiletky se objevil první projekt československé reformy, který znamenal omezení direktivního plánování a posílení tržních vztahů, a podařilo se zastavit hospodářský pokles, nastal jistý vzestup průmyslové i zemědělské výroby.

Reformní snahy se objevovaly také ve sféře politické a kulturní, došlo k uvolnění cenzury, což vedlo k publikaci nových názorů v odborných společenskovědních a kulturních časopisech i v denním tisku. Dále došlo k velkému rozmachu umělecké tvorby a k oživení a vzestupu společenských věd, které se postupně vymaňovaly z ideologické podřízenosti stranickému diktátu.

Vývoj společnosti směřoval k politické krizi, která byla již v roce 1967 zcela zřejmá, neboť tlaku reformních myšlenek a snah již stranické a státní vedení Antonína Novotného nedokázalo čelit. Politická krize vedla k odvolání A. Novotného z funkce prvního tajemníka ústředního výboru KSČ, k čemuž došlo 5. ledna 1968. Do čela strany byl povolán Alexander Dubček, který si svým přívětivým chováním získal značnou popularitu.

V průběhu března rezignoval Antonín Novotný na úřad prezidenta republiky a 30. března zvolilo Národní shromáždění novým prezidentem generála Ludvíka Svobodu.

Reformní duch zasáhl všechny sféry společnosti – v podnicích spontánně vznikaly rady pracujících, činnost obnovil Junák a Sokol, aktivizovaly se také církve a náboženské společnosti. Nejvíce se reformní trendy projevovaly ve sdělovacích

prostředcích – byla odstraněna cenzura, a tak noviny, rozhlas a televize přinášely pravdivější informace, odhalující zločiny KSČ na lidu Československa. Objevily se také nové organizace – Klub angažovaných nestraníků a Klub 231, které sdružovaly odpůrce a bývalé politické vězně komunistického režimu. Obnovovala se i sociálně demokratická strana.

V dubnu zasedal ÚV KSČ, který přijal jednak další personální změny ve stranickém vedení a jednak Akční program KSČ, který obsahoval základní principy společenských přeměn v ČSSR. 6. dubna podala demisi československá vláda v čele s Jozefem Lenártem a o dva dny později jmenoval prezident vládu novou v čele s Oldřichem Černíkem.

Bohužel brzy po prvních politických změnách v ČSSR se ozvaly nespokojené hlasy ze strany sovětského bloku. Moskva se nejen obávala o narušení monopolu politické moci komunistických stran, ale i o osud sovětské nadvlády ve střední a východní Evropě, jejíž některé státy – Jugoslávie, Rumunsko – československé reformy vítaly. Ostrá kritika na československé reformisty přišla také ze stran nejvyšších představitelů Bulharska, Maďarska, NDR, Polska a ze strany konzervativních československých politiků.

Již v průběhu června se na naše území začaly stahovat jednotky vojsk Varšavské smlouvy, které zde prováděly bojová cvičení, což vyvolalo u našich občanů značnou nervozitu. I po skončení manévrů zůstávaly jednotky na území ČSSR a jejich odchod se protahoval po celé léto.

Dne 27. června otiskly některé noviny prohlášení „Dva tisíce slov", které koncipoval spisovatel Ludvík Vaculík a které zřetelně naznačilo, že v reformním procesu je třeba pokračovat bez ohledu na KSČ a v případě potřeby i proti jejím zájmům.Toto prohlášení spolupodepisovali nejen další významní spisovatelé, umělci, vědečtí pracovníci, lékaři, sportovci, ale také zemědělci, dělníci a další zaměstnanci.

V polovině července byla do Varšavy svolána porada představitelů SSSR, NDR, Bulharska, Polska a Maďarska, která formulovala hlavní zásadu Brežněvovy doktríny, jež udávala povinnost komunistických stran bránit socialismus a mezinárodní postavení socialistického společenství. Z této povinnosti vyplývalo právo mocensky zasahovat do vnitřních záležitostí socialistických států. Na přelomu července a srpna se v Čierné nad Tisou uskutečnila schůzka předsednictva ÚV KSČ vedeného Alexandrem Dubčekem s politbyrem ÚV KSSS v čele s Leonidem I.

Brežněvem. Otevřený nátlak sovětských představitelů se minul účinkem, stejně jako 3. srpna v Bratislavě, kam si sovětské vedení zavolalo na pomoc své spojence z varšavské schůzky.

Zatím se zdálo, že se vztahy mezi zeměmi varšavské pětky a ČSSR urovnaly. Ovšem skutečnost byla jiná. Brežněv si záhy ověřil u amerického prezidenta Lyndona B. Johnsona, že americká vláda stále uznává výsledky konferencí v Jaltě a Postupimi, čímž získala Moskva volnou ruku k zásahu proti Československu a zároveň získala jistotu, že se jednotky NATO nepostaví proti ní. Současně s tím sovětské velvyslanectví v Praze sbíralo podpisy pod výzvu domácích konzervativců, kteří se obraceli na sovětské vedení, aby zasáhlo a „zachránilo socialismus" v zemi.

V noci z 20. na 21. srpna 1968 pak spojená vojska SSSR, Bulharska, Maďarska, NDR a Polska s početnou bojovou technikou přepadla Československo a bleskově obsadila celou zemi. Druhého dne se na našem území nacházelo kolem 750 000 cizích vojáků a na 6000 tanků. V ranních hodinách obsadilo sovětské vojsko budovu ÚV KSČ a odvleklo na sovětské území představitele KSČ a státu (A. Dubček, O. Černík, J. Smrkovský, F. Kriegel, B. Šimon, J. Špaček).

Po tomto zásahu nastal po celém Československu spontánní odpor proti okupaci. Konaly se různé manifestace, stávky, Sovětům se nepodařilo umlčet ani sdělovací prostředky, které reagovaly na okamžité změny ve vývoji situace zvláštními vydáními. Objevilo se také množství protiokupačních plakátů, letáků a nápisů, které vyjadřovaly podporu vedení státu. Lidé odstraňovali nebo jinam nasměrovali dopravní ukazatele, čímž způsobili v projíždějících kolonách zmatek.

Zkrachoval také pokus sovětského vedení o zřízení kolaborantské „dělnicko-rolnické vlády", když prezident podobné snahy odmítl a odmítal jednat s okupanty bez přítomnosti vládních a stranických činitelů zadržovaných v SSSR. Na 22. srpen byl svolán mimořádný sjezd KSČ (později anulován) v Praze-Vysočanech, na němž byl vznesen požadavek stažení cizích vojsk ze země a byl zde zvolen nový ústřední výbor, kde byli i všichni zatčení členové stranického vedení. Dne 23. srpna do Moskvy přijela delegace v čele s prezidentem Ludvíkem Svobodou a připojila se k zadržovaným činitelům. Všichni (kromě F. Kriegla) pak podepsali tzv. Moskevský protokol, který zavazoval stranické a státní představitele ke zrušení platnosti vysočanského sjezdu, k zastavení činnosti „protisocialistických" organizací, podřízení sdělovacích prostředků kontrole strany a k provedení kádrových čistek.

Moskevský protokol schválilo i zasedání ÚV KSČ 31. srpna v Praze, které prohlásilo vysočanský sjezd za neplatný a na kterém bylo usneseno, že se vývoj v zemi nevrátí před leden 1968. To se ovšem nestalo a na další nápor Moskvy začala probíhat v československé společnosti normalizace.

Sovětský tlak působil v několika směrech – již v září byli ze svých funkcí odvoláni nepohodlní ministři, byla obnovena cenzura, byl vydán zákon na ochranu veřejného pořádku, umožňující potlačovat a postihovat opoziční postoje. Do konce listopadu se také zformovala probrežněvovská frakce vedení KSČ a zahájila svůj nástup k moci.

V prvních měsících po okupaci potlačovala síla veřejného mínění všechny snahy o změnu reformního kurzu. Koncem října ještě reformní komunisté prosadili zákon o československé federaci, který měl poskytnout příznivější vývoj v obou republikách.

Toto dílčí vítězství bylo ovšem také poslední. Postupně se u celé společnosti zvyšovaly pocity únavy, zklamání a bezvýchodnosti, které odstartovaly další vlnu emigrace. Do zahraničí odešlo 70 % lidí do věku 35 let a zároveň 38 % lidí vysokoškolsky a středoškolsky vzdělaných.

V ekonomické oblasti se opět objevily tendence centrálně řídit národní hospodářství a nepřipustit svobodu podnikání. Na druhé straně pokračovala vlna protestů proti okupaci, která vyvrcholila v roce 1969 protestním sebeupálením Jana Palacha a Jana Zajíce. Zásadní protisovětskou akcí byl „hokejový týden", kdy hokejisté Československa dvakrát porazili mužstvo SSSR na mistrovství světa v březnu 1969 ve Stockholmu. Veřejnost slavila vítězství spontánními oslavami, které v Praze dostaly politický podtext.

Následoval ostrý protest moskevského vedení. Dne 2. dubna v Praze obvinil ministr obrany SSSR A. A. Grečko československé vedení, že situace v zemi je horší než před srpnem 1968, a požadoval okamžité personální a politické změny, především odstranění A. Dubčeka z funkce vedoucího tajemníka strany, což se stalo o deset dní později. Na jeho místo byl nově zvolen Gustav Husák.

Normalizační proces se po této události rozjel v plné míře. Základem normalizačního programu se stal dokument nechvalně známý jako Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti od XIII. sjezdu KSČ. Již od roku 1969 docházelo k zatýkání odpůrců normalizace. V několika vlnách proběhla čistka v celé

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA -8-
Husova 458, 370 05 České Budějovice

československé společnosti, při níž bylo vyloučeno z KSČ na 70 000 lidí. Nejvíce byla postižena kultura – zastavovaly se časopisy, rušily nepohodlné kulturní svazy a v povolených sdělovacích prostředcích se vyměnily celé redakční týmy. Základní a střední školy opustila v důsledku represí čtvrtina všech učitelů. V důsledku čistek došlo ke zmrazení československé vědy a kultury na dalších dvacet let.

Normalizační vývoj byl také jakýmsi návratem k tzv. kultu osobnosti, kdy se v rukou jedné osobnosti soustřeďovala nejvyšší moc stranická i státní. V SSSR toto právo náleželo L. I. Brežněvovi a u nás G. Husákovi. Ten byl v lednu 1971 zvolen předsedou ústředního výboru Národní fronty a v roce 1975 prezidentem republiky.

Obnova totalitního režimu tak proběhla bez větších obtíží. Většina obyvatel se přestala o politické dění zajímat, neboť nabyla dojmu, že stejně nic nezmůže, a tak se lidé raději starali o osobní a rodinné zájmy. Byla vytvořena celá řada prostředků, které zabraňovaly talentovaným a podnikavým lidem rozvíjet a zúročovat v podobě postavení, publicity a majetku své schopnosti a naopak tyto hodnoty zajišťovaly lidem neschopným a charakterově defektním. Mnozí lidé proto vstupovali do KSČ za účelem osobního prospěchu, neboť stranická legitimace otevírala cestu ke snadné kariéře.

Efektivnost ekonomiky, která fungovala na systému „výroby pro výrobu", kdy převážnou část energetické produkce pohltil hutní průmysl a těžké strojírenství, které naopak vyráběly nákladná zařízení pro velkokapacitní energetické zdroje, neustále klesala. V 80. letech dokonce československé vedení rozjelo výstavbu atomových elektráren (Jaslovské Bohunice A-2, Dukovany, Temelín), aniž by se poučilo z havárie v Černobylu z roku 1986. Zboží v obchodech bylo málo a nebyl téměř žádný výběr. Nedostatková ekonomika ovšem neplatila pro prominentní vrstvy společnosti, pro kterou byl vždy dostatek západního zboží za symbolické ceny.

I když oficiální zrušení cenzury z roku 1968 trvalo i po dobu normalizace, byla v 70. letech zavedena instituce nová, morálně pokleslejší – autocenzura. Hlavní zásahy se týkaly především hromadných sdělovacích prostředků. Zakázáno bylo vše, co se týkalo politického dění, osob žijících v emigraci nebo disentu, co se týkalo církví a náboženství a v neposlední řadě byla zakázána i ta nejnevinnější erotika. Značně se degradovala úroveň filmové a televizní tvorby.

V této době, kdy byli zakázáni všichni umělci nerespektující oficiální směrnice, se začalo rozvíjet bytové divadlo. Známí herci, ale i amatéři nastudovali

klasické i moderní hry a provozovali je ve svých bytech či na zahradách, zkrátka všude tam, kam neviděla tajná policie – Státní bezpečnost. Neoficiální tvorba se také rozvíjela v samizdatu, což znamenalo, že se díla odmítnutá v oficiálních nakladatelstvích přepisovala ručně na stroji a vázala v knihařstvích, popřípadě svépomocí. V zahraničí se rozvíjela tvorba exilová. Poměrně značnou nezávislost si zachovala moderní hudba, jejíž texty po celé období 1970 – 1989 provázel politický podtext.

Začátkem roku 1977 vyšlo první prohlášení Charty 77 a tento rok se také stal začátkem nástupu organizované politické opozice. Charta 77 bylo občanské hnutí, které se chtělo zasazovat o dodržování lidských a občanských práv v Československu. První prohlášení Charty 77 podepsali tři signatáři – spisovatel Václav Havel, bývalý ministr Jiří Hájek a filozof Jan Patočka. Signatáři Charty 77 dále upozorňovali na porušování komunistické ústavy a snažili se o zahraniční publicitu těchto excesů. Normalizátoři byli provoláním Charty pobouřeni, jelikož ale její mluvčí a signatáři neporušili žádný zákon, nemohli být za to souzeni. S aktivitami Charty se lidé seznamovali hlavně prostřednictvím českého a slovenského vysílání Svobodné Evropy, Hlasu Ameriky a jiných zahraničních stanic. Během následujících let aktivita chartistů sílila a její mluvčí vydávali řadu dokumentů týkajících se situace doma i v zahraničí. Páteř hnutí tvořila umělecká a vědecká inteligence, ale zbytek československého lidu neměl o existenci Charty většinou ani tušení. Současně s Chartou působil Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných. Během 70. a hlavně 80. let pak vznikalo plno opozičních skupin.

Období 1970 – 1989 se vyznačovalo absencí právního státu. Většina lidí ztratila po srpnu 1968 zájem o politiku a upadla do hluboké deprese. Ve státě se zvyšovala hospodářská kriminalita, beztrestnost zaručovala úplatnost příslušníků SNB, stínovou ekonomiku podporovali tzv. veksláci a ve školách se děti často učily fráze a nesmysly. Mužská populace musela absolvovat vojnu, kde mnohde vládly otřesné poměry.

Na začátku 80. let zemřel L. I. Brežněv a na místo generálního tajemníka ÚV KSSS se dostal Michail S. Gorbačov, který zahájil období „perestrojky". I u nás nastaly změny. V průběhu 80. let se v KSČ vyhranily tři proudy. První proud tvořili pragmaticky uvažující funkcionáři, kteří usilovali především o reformu ekonomiky. Druhý proud představovali normalizační byrokraté, kteří se bránili jakýmkoli

změnám a kteří se opírali o Poučení z krizového vývoje. Třetí proud tvořili konzervativci uznávající totalitní režim stalinského typu z 50. let.

V 80. letech již nebylo možné držet československou společnost v neustálé strnulosti, neboť jednak u nás působil tlak zevnitř (v podobě různých opozičních hnutí, sílila všeobecná nespokojenost obyvatelstva), jednak působil tlak zvnějšku (v podobě změněné mezinárodní situace a sílícího tlaku ze Západu na dodržování lidských práv).

V roce 1987 a v průběhu roku 1988 začaly vznikat další občanské iniciativy – Společnost přátel USA, Demokratická iniciativa, České děti a byla založena Masarykova společnost v Praze.

Již v průběhu celého roku 1989 vystupovali představitelé Charty i ostatních iniciativ s požadavky změny politického kurzu. Vše pak vyvrcholilo v listopadových dnech roku 1989. Roznětkou výbuchu se stalo brutální rozehnání demonstrace, kterou na pátek 17. listopadu svolali v Praze představitelé studentského hnutí a městský výbor SSM.

Dne 19. listopadu se ustavilo Občanské fórum, jehož cílem bylo vybudování svobodného a demokratického státu. Od toho dne se konaly mohutné manifestace na Václavském náměstí a na Letenské pláni, jimiž dávali občané najevo, že nesouhlasí se současným vedením státu a požadovali změnu.

V neděli 26. listopadu se konala schůzka představitelů Národní fronty a Občanského fóra, jež byla počátkem dialogu mezi vládními představiteli a demokratickou veřejností. Na další schůzce, konané 26. listopadu, bylo dohodnuto, že do 3. prosince bude navrženo složení nové federální vlády a současná vláda předloží návrh na vypuštění ústavního článku o vedoucí úloze KSČ.

Po dalších jednáních byla 10. prosince 1989 ustavena nová federální vláda v čele se slovenským politikem Mariánem Čalfou jako premiérem. G. Husák rezignoval na svůj úřad a novým prezidentem republiky se stal Václav Havel.

Uzavřela se jedna kapitola národních dějin.[1]

Vůdčí silou politického života v českých zemích se stalo po listopadu 1989 Občanské fórum (vzniklo v Praze 19. 11. 1989) jakožto široká koalice opozičních

[1] Při zpracování této kapitoly jsem vycházela hlavně z faktografie obsažené ve skriptech Hany HOUSKOVÉ a Jana PODLEŠÁKA *České a slovenské dějiny v letech 1945-1989*. České Budějovice, PF JU 1994, kde je uvedena další literatura. K ní, zejména k pracím Karla Kaplana, jsem také přihlížela.

skupin levicové i pravicové orientace. Obdobnou organizaci na Slovensku představovala Veřejnost proti násilí. Obě tato politická hnutí měla zpočátku velkou podporu občanstva a pod jejich vedením byly realizovány revoluční změny ve společnosti – politické i hospodářské.

Ve státě se Občanské fórum neudrželo trvale jako jednotná organizace, i když se stalo v českých zemích vítězem parlamentních voleb v červnu 1990, kdy získalo přibližně 50 % odevzdaných hlasů. Obdobným vývojem prošla i Veřejnost proti násilí na Slovensku. Nejsilnějším nástupnickým subjektem Občanského fóra se stala Občanská demokratická strana.

Po vítězství listopadové revoluce vyvstaly problémy se státoprávním uspořádáním duální federace. Podstatná část slovenské politické reprezentace požadovala, aby i v názvu státu bylo zvýrazněno postavení Slovenska, a tak v dubnu 1990 Federální shromáždění schválilo nový název společného státu Čechů a Slováků – Česká a Slovenská Federativní Republika (ČSFR).

Federální shromáždění, vzešlé ze svobodných voleb v červnu 1990, zvolilo v červenci téhož roku prezidentem československé federace Václava Havla. Ten pak jmenoval do funkce předsedy federální vlády Mariána Čalfu.

Usnesením vlády České republiky z června 1990 byla v českých zemích ukončena činnost národních výborů všech stupňů. Krajská správa pak zanikla a okresní správa a místní samospráva byly reorganizovány.

Od roku 1990 probíhaly ve státě důležité hospodářské reformy, jejichž tvůrci byli hlavně pravicově orientovaní ekonomové a které vedly k vytvoření kapitalistické ekonomiky. K nejdůležitějším opatřením patřily liberalizace cen a zahraničního obchodu a malá a velká privatizace znárodněného majetku.

V důsledku liberalizace cen v lednu 1991 došlo k cenovému vzrůstu v průměru o 56 %, což se nepříznivě dotklo chudších vrstev obyvatelstva. V tzv. malé privatizaci prodávaly okresní privatizační komise do soukromých rukou malé provozovny. V tzv. velké privatizaci šlo o prodej větších podniků převážně kuponovou metodou a s pomocí investičních fondů. Restituční zákony umožňovaly fyzickým osobám získat zpět majetek znárodněný po únoru 1948. Privatizace státního majetku byla bohužel doprovázena majetkovými loupežemi, podvody a korupcí, takže se někteří účastníci privatizace nezákonně obohatili na úkor celé společnosti.

V roce 1991 zanikla Varšavská smlouva a byl dokončen odchod sovětských vojsk z československého území. Skončila tím sovětská okupace Československa, trvající od roku 1968, a byla plně obnovena suverenita československého státu.

Po roce 1989 se na Slovensku vzedmula vlna nacionalismu (živená i ze zahraničí slovenskou fašistickou, ľuďáckou emigrací) a mezi vedoucími slovenskými politiky začali převažovat politikové národovecky orientovaní (např. Vladimír Mečiar a Ján Čarnogurský). Profederální slovenští politikové (např. Alexander Dubček a Marián Čalfa) byli v menšině a ztráceli vliv. V prosinci 1990 Vladimír Mečiar prosadil přenesení rozhodujících kompetencí z federace na republiky, což vedlo k oslabení federálního státu.

V letech 1991 – 1992 proběhla mezi českými a slovenskými politiky řada jednání o novém státoprávním uspořádání Československa, v podstatě neúspěšných, a po volbách v červnu 1992 vstoupila tato jednání do konečné fáze. V českých zemích zvítězila po volbách proreformní Občanská demokratická strana, která chtěla zachovat funkční federaci, na Slovensku zvítězilo nacionalisticky a populisticky orientované Hnutí za demokratické Slovensko, jež usilovalo o vytvoření federace s mezinárodněprávní subjektivitou pro obě republiky. Výsledkem jednání obou vítězných politických subjektů (velký vliv na jejich vyjednávání měli jejich vůdci a předsedové republikových vlád Václav Klaus a Vladimír Mečiar) byla v červenci 1992 dohoda o rozdělení společného státu.

Federální vláda, vedená Janem Stráským, měla do 31. prosince 1992 připravit zákonné podklady pro rozdělení státu. Tyto důležité zákony byly schváleny Federálním shromážděním. Nejprve na Slovensku, později i v českých zemích byly přijaty ústavy budoucích samostatných republik. Ačkoli k rozdělení československé federace došlo pokojnou cestou a bylo schváleno Federální shromážděním, bylo zvláště v českých zemích vnímáno zpočátku negativně a právem se zdůrazňovalo, že o zániku společného státu Čechů a Slováků mělo rozhodnout referendum (plebiscit). Naštěstí se vývoj v obou nástupnických státech federace stabilizoval a jejich vzájemné vztahy zůstaly nadstandardní a přátelské.

Dne 1. ledna 1993 vznikla na území historických zemích českých samostatná Česká republika. I když vznik nového českého státu nebyl jeho obyvatelstvem přijat s nadšením a spíše byl chápán jako důsledek dějinného vývoje, situace v zemi se rychle konsolidovala, stát osvědčil svou životaschopnost a zvláště mladá generace se

s ním plně identifikovala. K 1. 1. 1993 současně vznikla samostatná Slovenská republika. V lednu 1993 byl Poslaneckou sněmovnou Parlamentní České republiky zvolen na pětileté funkční období prezidentem republiky Václav Havel.

V České republice pokračovaly v letech 1993 – 2000 politické a hospodářské reformy, které vedly k postupnému budování demokratického politického systému (s nezávislou mocí zákonodárnou, výkonnou a soudní) a funkční kapitalistické ekonomiky. Pluralita politických stran a svobodné volby se staly samozřejmostí, byla respektována občanská a lidská práva a bohatě se rozvinula vydavatelská a spolková činnost. I když vývoj v České republice měl i vážné stíny (vzrůst hospodářské a obecné kriminality, zhoršování sociálních poměrů chudších vrstev obyvatelstva, nezaměstnanost), převážná část společnosti polistopadové reformy podporovala. V roce 2000 bylo v České republice v rámci správních reforem obnoveno krajské řízení.

Nejvýznamnějšími politiky, s nimiž byla spojena politická a hospodářská transformace v České republice, byli Václav Havel, který byl v lednu 1998 znovu zvolen prezidentem republiky, Václav Klaus, předseda Občanské demokratické strany, a Miloš Zeman, předseda České strany sociálně demokratické (V. Klaus a M. Zeman jako předsedové vlád).

Hlavním zahraničně politickým cílem České republiky byl vstup našeho státu do NATO a do evropského integračního seskupení – do Evropské unie. V roce 1999 se sociálně demokratické vládě podařilo realizovat vstup České republiky do Organizace severoatlantické smlouvy (NATO), čímž má být do budoucna zajištěna mezinárodní bezpečnost našeho státu.[2]

[2] Nástin vývoje v Československu, resp. v České republice v letech 1989 – 2000, jsem zpracovala pod odborným vedením Jana Podlešáka.

3. Vývoj středního odborného (hlavně ekonomického) školství v Československu v letech 1945 – 2000[3]

Od května 1945 probíhal zápas o charakter československého státu a o pojetí jeho dalšího vývoje. Vývoj našeho školství byl po druhé světové válce značně ovlivněn „budováním socialismu" v naší zemi. Těsně po válce byly proto do učebních plánů všech středních odborných škol zavedeny dva nové vyučovací předměty – ruský jazyk a povinná tělesná výchova.

Dnem 25. 5. 1945 byly zrušeny názvy vyšší hospodářská škola a hospodářská škola a obnoveny názvy obchodní akademie, veřejná obchodní škola a veřejný jednoroční obchodní kurz.

S platností od 22. 6. 1945 byla opět zavedena čtyřčlenná klasifikační stupnice z chování (za okupace pětičlenná), pětičlenná prospěchová stupnice z jednotlivých předmětů (za okupace šestičlenná), čtyřčlenná stupnice na úpravu písemností (za okupace pětičlenná) a tříčlenná klasifikace celkového prospěchu.

Zásadní důsledky pro školství přinesl dekret prezidenta republiky z 28. října 1945 o znárodnění. V obsahu vzdělání se tato změna nejvíce projevila v ekonomických školách, protože do peněžnictví i do znárodněného průmyslu se zaváděly nové principy hospodaření a nové způsoby hospodářské evidence, odlišné od zásad a forem hospodaření kapitalistických podniků.

Pro školní rok 1945/46 byly vyhlášeny pro veřejná obchodní učiliště učební plány.[4] Tyto školní plány a osnovy byly doplněny ještě pro tento školní rok, neboť byl zaveden nový předmět občanská a politická výchova.[5] V roce 1947 bylo na školách zřízeno Sdružení rodičů a přátel školy.

Vyučování se rozšiřovalo ze sféry obchodu na oblast celého národního hospodářství. Proto se měnily nejen učební osnovy, ale i názvy předmětů: podnikové účetnictví, podnikové hospodářství, podniková korespondence, hospodářské počty.

---

[3] Tomuto tématu se podrobněji věnuje několik publikací: Otto ŠIMÁČEK, *Vývoj ekonomického školství v Československé socialistické republice v letech 1945-1965,* Praha 1967. Josef WOLF a kol., *Školství v ČSSR, Svazek 11,* Praha 1982. Antonín BOHÁČ – Věra ŠULCOVÁ, *Československé střední odborné školy od osvobození do dneška,* Praha 1979. *Analýza československé výchovně vzdělávací soustavy* Praha 1988. *Výroční zpráva MŠMT 2000.*

[4] Viz Otto ŠIMÁČEK, *Vývoj ekonomického školství...,* s. 12 – 13.

[5] Viz Otto ŠIMÁČEK, *Vývoj ekonomického školství...,* s. 20 – 23.

Trvání jedné vyučovací jednotky se od počátku školního roku 1947/48 prodloužilo na 50 minut (doposud trvala vyučovací hodina 45 minut).

I nadále podle předpisů z první republiky byli ředitelé obchodních akademií nebo státní profesoři pověření správou obchodních akademií jmenováni prezidentem republiky, ředitelé veřejných obchodních škol vládou republiky a profesoři, učitelé a ostatní pracovníci na školách ministerstvem školství a osvěty.

Pro maturitní zkoušky byl v lednu 1948 vydán nový zkušební řád. Zkoušku dospělosti vykonával student tehdy, chtěl-li studovat na vysoké škole obchodní nebo na právnické fakultě. Zkouška dospělosti se skládala ze zkoušek písemných a ústních. Písemné zkoušky se konaly z podnikového účetnictví, z vyučovacího jazyka, z jazyka ruského a volitelného jazyka, který si student vybral. Předměty ústní zkoušky byly: nauka o podniku, jazyk vyučovací, jazyk ruský, cizí jazyk volitelný, z něhož student vykonal písemnou zkoušku dospělosti, a předmět, který si vybral v přihlášce ke zkoušce dospělosti.

Po únoru 1948 nově vzniklé akční výbory Národní fronty řádily ve školách a propouštěly učitele nepohodlné KSČ a veškerá výuka a výchova musely nadále probíhat v duchu marxismu-leninismu. Ten byl zvláště v období stalinistické diktatury 50. let uplatňován ve školství velmi dogmaticky. Důsledkem této ideologizace školství bylo zhoršení kvality výuky a výchovy. Propouštění učitelů nevyhovujících režimu trvalo po celou dobu komunistické vlády.

Den po vyhlášení nové ústavy, tedy 10. května 1948, vyšel zákon o základní úpravě jednotného školství (školský zákon). V souhlase s ústavou stanoví školský zákon zásadu jednotné výchovy a jednotné školské soustavy, kterou člení na:

- školu mateřskou pro děti od 3 do 6 let
- školu prvního stupně (národní) a druhého stupně (střední) pro děti od 6 do 15 let
- školy třetího stupně pro mládež nad 15 let

Školami třetího stupně byly povinné základní odborné školy a výběrové školy:

- odborné školy se studijní dobou kratší než čtyřletou
- vyšší střední školy se studijní dobou nejméně čtyřletou, tj. vyšší odborné školy a gymnázia

V roce 1948 bylo upraveno přijímání žáků pro školní rok 1948/49 ve směru třídního výběru a při zachování přijímacích zkoušek z češtiny a matematiky.

Tendence přizpůsobovat obchodní školství co nejlépe potřebám hospodářským a nového společenského řádu vedla k tomu, že pro školní rok 1948/49 byly vydány upravené učební plány.[6]

Obchodní školství postupně přejímalo úkoly týkající se hospodářství budovaného na základě zespolečenštění výrobních prostředků a nového společenského zřízení. To se výrazně projevilo v umísťování absolventů. Klesl počet studentů umisťovaných v obchodech a zvýšil se jejich počet v průmyslu a družstevnictví.

Od roku 1945 byly každoročně učební plány a osnovy upravovány a měněny podle hospodářských potřeb. Od začátku školního roku 1949/50 byl změněn název na vyšší hospodářské školy (čtyřleté, dříve obchodní akademie) a na hospodářské školy (dvouleté, dříve veřejné obchodní školy). Z důvodů pedagogických (na malých školách, a to byla většina škol dvouletého studia, museli učitelé vyučovat většímu počtu předmětů, nemohli se tedy specializovat, jak by bylo žádoucí), pro hospodárnost provozu (na malých školách se nevyužije v dostatečné míře vybavení a zařízení) a aby bylo možno snáze regulovat počet absolventů studia čtyřletého a dvouletého typu, byly k dosavadním čtyřletým ústavům přičleněny školy dvouleté.

Dosavadní fakultativní závěrečná zkouška (zkouška dospělosti) byla změněna od června 1949 na povinnou. Závěrečná zkouška se na vyšších hospodářských školách skládala ze zkoušek písemných (z jazyka českého, ruského a z podnikového účetnictví) a ze zkoušek ústních (z jazyka českého, ruského a korespondence, zeměpisu, dějepisu, občanské nauky a filozofie, jestliže se jí vyučovalo, dále z povinného odborného předmětu a z volitelného odborného předmětu).

V přijímacím řízení do prvních ročníků bylo upuštěno od zkoušek a byly zavedeny přijímací pohovory, které se týkaly společenských nauk, českého jazyka a matematiky.

Součástí škol se staly mládežnické organizace, jejichž rozvoji školská správa věnovala soustavnou péči. V roce 1949 vydala pokyny o činnosti Československého svazu mládeže na školách III. stupně a o spolupráci učitelských sborů s touto organizací.

Na vyšších hospodářských školách bylo v té době zřízeno pět větví, a to :

---

[6] Viz Otto ŠIMÁČEK, *Vývoj ekonomického školství...*, s. 30 – 33.

- podniková – vychovávající hospodářské pracovníky pro průmysl, obchod a peněžnictví – zastoupena nejpočetněji
- družstevní, správní – pro lidovou správu
- pro zahraniční obchod
- pro mezinárodní dopravu

Na hospodářských školách byly tři větve:

- podniková – vychovávající pracovníky především pro psaní na stroji, stenotypistiku a korespondenci
- družstevní
- pro cizojazyčnou korespondenci – pro potřeby zahraničního obchodu

Od počátku školního roku 1949/50 se vyučovalo podle nových učebních plánů a osnov, které byly vydány pro pět větví – podnikovou, družstevní, správní, pro zahraniční obchod a pro mezinárodní dopravu. Kromě povinných předmětů bylo možno zařizovat v každém ročníku 1 – 2 zájmové kroužky po dvou hodinách týdně.[7]

Vývojové změny našeho hospodářství a naší společnosti se odrazily v dalších úpravách hospodářského školství: byl rozšířen počet větví, některé dosavadní byly reorganizovány, odborné předměty byly jinak uspořádány v počtu i náplni. Byly zařizovány odborné učebny, zintenzivněno vyučování dělením tříd, zvýšena péče o vzdělávání učitelů a pomoc v jejich práci.

U čtyřletého typu nastalo větvení až od třetího ročníku, první a druhý ročník měly všechny větve společné. Větvení dvouletých škol začínalo od prvního ročníku. Vyšší hospodářské školy měly tyto větve:

- podnikovou – na 63 školách
- družstevní – na 10 školách
- pro vnitřní obchod – na 6 školách
- finanční a správní – na 3 školách
- plánovací – na 3 školách
- pro zahraniční obchod a pro mezinárodní dopravu – na 1 škole
- podnikovou pro potřeby národního podniku Svit

[7] Viz Otto ŠIMÁČEK, *Vývoj ekonomického školství...*, s. 42 – 47.

Hospodářské školy měly tyto větve:

- podnikovou – na 51 školách
- družstevní - na 25 školách
- pro vnitřní obchod – na 5 školách
- pro cizojazyčnou korespondenci – na 1 škole
- podnikovou pro potřeby národního podniku Svit

Od počátku školního roku 1950/51 bylo možné dělit třídy s více než 26 žáky na dvě souběžná oddělení při vyučování cizím jazykům, psaní na stroji a při vyučování hospodářským a odborným praktikům. Učební plány a osnovy se neustále doplňovaly a přepracovávaly podle změn v našem hospodářství. Téměř ve všech předmětech bylo třeba nových učebnic, kterých byl nedostatek. Pro školní rok 1950/51 byly vydány učební plány pro VHŠ (větev plánovací a finanční a správní, pro vnitřní obchod a větev družstevní) a HŠ (větev pro vnitřní obchod, větev družstevní) a plán pro vyšší jednoroční kurz družstevní.[8]

Od letního období 1950/51 byly změněny předpisy o závěrečných zkouškách. V tomto roce proběhl výzkum, na jehož základě byly vypracovány kvalifikační charakteristiky studentů pro jednotlivé specializace. Ukázalo se, že hospodářské školy mají poskytnout širší odborné vzdělání, a proto byly specializace posunuty až do čtvrtého ročníku. Tato nová úprava učebních plánů umožňovala, aby si každý kraj vybudoval všechny větve VHŠ podle potřeb podniků a lidové správy. Od školního roku 1951/52 byly proto vyhlášeny nové učební plány a osnovy.[9]

Od školního 1950/51 normovalo Ministerstvo školství, věd a umění zřizování kurzů pro pracující. Při hospodářských školách byly organizovány kurzy hospodářských nauk, těsnopisu a psaní na stroji.

Školní rok 1952/53 se zahajoval opět s novými učebními plány a osnovami.[10] Od tohoto školního roku se přestala vyučovat občanská nauka jako samostatný předmět, čímž se uvolnily dvě hodiny, které byly na VHŠ přiděleny češtině a dějepisu a na HŠ ruštině a hospodářským počtům. Ve čtvrtém ročníku se doporučovaly alespoň čtyři hodiny praxe v jednom dni v měsíci v provozu i v administrativě podniku. Na HŠ byla vypuštěna právní nauka a zvýšen počet hodin psaní na stroji.

---

[8] Viz Otto ŠIMÁČEK, *Vývoj ekonomického školství...*, s. 55 – 58, 61 – 62.
[9] Viz Otto ŠIMÁČEK, *Vývoj ekonomického školství...*, s. 67 – 69.
[10] Viz Otto ŠIMÁČEK, *Vývoj ekonomického školství...*, s. 74 – 75.

Postupem času se začaly zavádět různé způsoby studia při zaměstnání na výběrových školách. Hospodářské školy spolupracovaly s místními poradními sbory, které pomáhaly škole při plnění jejích výchovných úkolů.

V důsledku přeměny společenského řádu se změnila i struktura našeho hospodářství. V této nové struktuře a organizaci se ve zvýšené míře uplatňovaly již od roku 1952 v celostátním/ podnikovém měřítku např. sovětská plánovací metoda, nová účetní evidence, socialistická ekonomika... Se zřetelem k těmto změnám došlo později ke změně názvů vyšších hospodářských a hospodářských škol na vyšší školy ekonomické a ekonomické školy.

Dne 24. dubna 1953 byl Národním shromážděním schválen nový školský zákon. Těžištěm tohoto zákona bylo zkrácení povinné školní docházky z 9 na 8 let, čímž se mělo uvolnit pro národní hospodářství 30 000 pracovních sil. Přírůstek pracovních sil však nedosáhl předpokládaného čísla, byl jednorázový a jeho ekonomický efekt byl nižší, než se předpokládalo. Tento zákon přinesl ještě další závažné změny, které se také ukázaly jako neefektivní. Hned v roce 1953 musely být přepracovány učební plány všech studijních oborů.

V roce 1954 vyvrcholily snahy po nejširším uplatnění specializací na odborných školách. Dosavadní specializace byly revidovány a pro HŠ byly stanoveny obory nové. Zavedl se nový předmět technika administrativy se změněnou obsahovou náplní. V technice administrativy se spojovaly v jeden předmět psaní na stroji, hospodářské písemnosti a stenotypistika.

Délka vyučovací jednotky byla od 1. února 1954 stanovena opět na 45 minut. Pro přijímání uchazečů o studium ve školním roce 1954/55 byly zavedeny opět přijímací zkoušky z českého jazyka a matematiky.

Od školního roku 1954/55 byla zřízena další forma studia při zaměstnání, a to dálkové studium, které bylo organizováno jako dvouleté studium hospodářské školy a tříleté nástavbové studium ukončené maturitní zkouškou. V roce 1955 bylo organizováno při 28 školách studium při zaměstnání.

Školy a jejich místní poradní sbory doporučovaly redukci specializací, protože úzké specializace nevyhovovaly. Proto byl na základě vládního usnesení z dubna 1955 počet oborů podstatně snížen. Ve skupině ekonomiky byl počet oborů snížen ze čtyřiceti sedmi na jedenáct. Se změnami v nové klasifikaci byly připraveny nové učební plány a osnovy.

Od roku 1959 bylo hlavním cílem přiblížit školu výrobě, zavést práci žáků ve výrobě.

Podle zákona o soustavě výchovy a vzdělávání z prosince 1960 došlo ke změně názvů vyšších hospodářských a hospodářských škol na střední školy ekonomické a ekonomické školy. Počet specializací byl u čtyřletého studia snížen na 4 obory (všeobecná ekonomika, ekonomika zahraničního obchodu, ekonomika spojů a provoz a ekonomika cestovního ruchu), u tříletého typu na 1 obor (cizojazyčná korespondence) a u dvouletého studia také na 1 obor (hospodářská administrativa). Oproti dřívějším učebním plánům a osnovám bylo charakteristické zařazení práce žáků ve výrobě a nauky o výrobě, jakož i rozšíření odborné provozní praxe.

V letech 1961 – 1965 byly dokončeny práce na nových učebních plánech a osnovách. Studium při zaměstnání (pětileté) bylo rozčleněno na nižší (tříletý) a vyšší (dvouletý) stupeň. Se slovenskou národní radou bylo dohodnuto, že budou vydávány společné učebnice, které se do té doby vydávaly zvlášť pro české země a pro Slovensko.

V polovině 60. let se žactvo na ekonomických školách téměř úplně feminizovalo (na ekonomických školách studovalo v té době asi 10 % chlapců).

Ve výrobní práci vznikaly postupně problémy: závody se mohly věnovat této činnosti omezeně vzhledem ke svému vlastnímu výrobnímu programu, byl nedostatek volných pracovišť pro žáky. Proto se od školního roku 1964/65 výrobní práce zaměřovala směrem k provozní praxi ve II. a III. ročníku.

Ve školních letech 1964/65 a 1965/66 provedlo ministerstvo školství dílčí úpravy studia na středních odborných školách. Zvláštní péče byla věnována změnám v obsahu a pojetí předmětu občanská výchova. Na středních odborných školách byl místo dosavadního předmětu občanská výchova postupně zaveden předmět nový, společenské nauky. Do tohoto předmětu byly zařazeny základy logiky, psychologie, sociologie a filozofie.

Důležitá opatření byla učiněna také v oblasti jazykové výuky. Zvláště na ekonomických školách, na nichž se v největší míře začaly zřizovat speciální jazykové učebny, se projevil výrazný pokrok modernizací vyučování jazyků.

Ke zkvalitnění studia byly v roce 1964 upraveny maturitní směrnice a maturitní řád.

V 70. letech existovala v Československu jednotná síť středních škol[11], které se dělily na:

- střední odborná učiliště
- gymnázia
- střední odborné školy
- konzervatoře

Od školního roku 1973/74 byly zavedeny čtyřleté učební obory. Do prvních ročníků čtyřletých učebních oborů, ukončených maturitní zkouškou, byli žáci naposledy přijati pro školní rok 1978/79. Od školního roku 1979/80 byli již přijímáni ke studiu na středních odborných učilištích, která zcela nahradila dosavadní studium na odborných učilištích, učňovských školách a čtyřletých učebních oborech ukončených maturitní zkouškou.

Střední odborná škola poskytovala úplné střední vzdělání. Připravovala pracovníky pro výkon odborných činností, zejména technicko-hospodářské, zdravotnické, sociálně-právní, ekonomické, pedagogické, umělecké a jiné činnosti v odvětvích národního hospodářství, správy a kultury, a pro některá dělnická povolání. Střední odborná škola připravovala také pro studium na vysoké škole.

Konzervatoře byly specifickým typem středních odborných škol v československé výchovně vzdělávací soustavě. Vychovávaly zejména interprety hudebního, dramatického a tanečního umění.

Gymnázium poskytovalo úplné střední vzdělání. Bylo všeobecnou vzdělávací polytechnickou školou se základy odborné přípravy a svým obsahem navazovalo organicky na základní školy. Svým širokým obsahovým zaměřením připravovalo žáky ke studiu na vysokých školách, pro výkon odborných činností a pro některá dělnická povolání, která kladou zvýšené nároky na intelektuální dovednosti.

Dosud existující střední školy pro pracující se podle nové výchovně vzdělávací soustavy zrušily od školního roku 1984/85.

Kromě denního studia se ovšem na středních školách organizovalo i studium při zaměstnání, a to formou večerního, dálkového, směnného, cyklického, popřípadě kombinovaného studia.

---

[11] Viz Josef WOLF a kol., *Školství v ČSSR, Svazek 11,* str. 21 – 31.

Od 1. 9. 1984 se na středních odborných školách realizovala obsahová a organizační přestavba. Jejím cílem bylo posílení polytechnického pojetí všeobecného vzdělání a modernizace odborné složky vzdělání v její části teoretické i praktické.

Společenské a ekonomické změny, které nastaly po roce 1989, se v oblasti školství nejvíce dotkly středního odborného školství.[12] Před rokem 1989 byl kladen velký důraz na plánované hospodářství a byly stanoveny požadované počty žáků studujících v jednotlivých oborech a připravujících se pro jednotlivé profese. Posilovány byly především dělnické profese a byl vyvíjen velký tlak na střední odborná učiliště a na výchovu kvalifikovaných dělníků. Po roce 1989 se situace uvolnila a školy začaly reagovat na vzdělávací poptávku a také na postupný útlum pracovních příležitostí v některých profesích (např. horník, hutník aj.) a značně se změnila především struktura odborného vzdělávání jak z hlediska oborů, tak z hlediska poměru maturitní-nematuritní studium; do středního odborného školství vstupují také ve větší míře soukromí zřizovatelé. Značně klesají počty žáků v oborech poskytujících střední vzdělání, naopak roste podíl počtu žáků v oborech ukončených maturitní zkouškou.

Střední ekonomické školy změnily název na obchodní akademie.

Od roku 1989 postupně docházelo ke změnám učebních programů odborného středoškolského vzdělávání, zpočátku byl tento vývoj spíše náhodný a chaotický. Významným krokem v této oblasti bylo přijetí Standardu středoškolského odborného vzdělávání v lednu 1998, kde byl vymezen společný vzdělanostní základ pro všechny nově koncipované vzdělávací programy středoškolského odborného vzdělávání.

Střední školy nabízejí kromě denní formy studia i možnost studovat v rámci ostatních forem studia (dálkové, večerní, externí, kombinované studium).

Po roce 1989 se střední odborné školy snažily reagovat na vzdělávací poptávku především změnou oborové struktury a vznikem nových škol jak státních, tak nestátních. Rozvíjely se především ekonomické obory a obory z oblasti ekonomiky. Největší rozmach zaznamenaly střední odborné školy do roku 1995/96, kdy se jejich počet ve srovnání s rokem 1989/90 téměř zdvojnásobil. Od roku 1996/97 počet středních odborných škol postupně klesá, a to jak vinou klesající populace, tak vlivem procesu optimalizace středního školství a i v důsledku

[12] Viz *Výroční zprávu MŠMT 2000,* s. 48 – 53.

chybějícího jednoho postupového ročníku středních odborných škol v období 1996/97 – 1999/2000.

V posledních letech vlivem klesající populační křivky a částečně i odlivem potenciálních uchazečů o studium do víceletých gymnázií se počet nově přijímaných žáků snižuje. Oborová struktura nově přijímaných studentů se v průběhu let 1998 a 1999 ustálila, tradičně nejvíce nových žáků nastupuje do oborů ekonomických (obory ekonomika, obchod a služby).

Celkové počty žáků středních odborných škol prudce rostly až do roku 1995/1996. V následujícím roce 1996/1997 se projevil výpadek jednoho postupového ročníku v důsledku zavedení povinné devítileté školní docházky na základní škole a počet žáků prudce poklesl.

V roce 2000/2001 působilo v České republice celkem 822 středních odborných škol.

4. Dějiny Obchodní akademie v Českých Budějovicích v letech 1960 – 2000[13]

4. 1. Dějiny Obchodní akademie v 60. letech[14]

Střední ekonomická škola[15] v Českých Budějovicích byla největší odbornou školou ekonomickou v Jihočeském kraji. Okruh její působnosti zahrnoval největší část kraje, celé krajské město i široké okolí, odkud také dojížděla polovina jejích žáků. Škola pomáhala účinně umisťovat patnáctiletý dorost a současně se zde školily každoročně stovky dospělých pracovníků.

V roce 1960 byla v Československu vydána nová ústava[16], která zasahovala mimo jiné i do oblasti školství, a to zejména čl. 24 druhé hlavy o právu na vzdělání a jeho hmotné zajištění, jenž určoval soustavu bezplatných škol a zabezpečoval i možnost studia při zaměstnání. Národní shromáždění rovněž schválilo tzv. školský zákon[17], který stanovoval všeobecné cíle výchovy, organizoval školskou soustavu, řízení výchovy i vyučování. Došlo tak k přestavbě celého školství, na jehož základě dostala Vyšší hospodářská a Hospodářská škola nový název – Střední ekonomická škola a Ekonomická škola (dále jen SEŠ a EŠ) a změnila se i její struktura.

Dne 3. června 1960 získala SEŠ a EŠ nový organizační řád vydaný Jihočeským krajským národním výborem v Českých Budějovicích, z něhož vyplynulo:

1) Název školy: Střední ekonomická a Ekonomická škola v Českých Budějovicích.

2) Poslání školy:

a) čtyřleté studium, které poskytuje úplné střední odborné vzdělání a potřebné vzdělání všeobecné.

b) dvouleté studium, které poskytuje střední odborné vzdělání a potřebné vzdělání všeobecné.

---

[13] Historie školy je rekonstruována na základě školních kronik a výročních zpráv. Do roku 1950 byly zapisovány pouze poznámky ke kronice, rozhodnutí o jejím vedení učinilo ředitelství školy teprve v dubnu 1961 a školním kronikářem byl jmenován Josef Šalek.

[14] Jelikož výroční zprávy ze 60. let chybějí, čerpala jsem z kroniky, ve které se ale často vyskytují neúplná jména učitelů (např. pouze iniciály křestních jmen) nebo zde nejsou uvedeny tituly.

[15] Název školy se v průběhu let měnil. Z původní Obchodní akademie (čtyřleté) a Veřejné obchodní školy (dvouleté) byla škola od roku 1949 přejmenována na Vyšší hospodářskou školu a Hospodářskou školu, v roce 1960 na Střední ekonomickou školu a Ekonomickou školu a od roku 1990 nese opět název Obchodní akademie.

[16] Viz Ústavu Československé socialistické republiky z 11. 6. 1960.

[17] Viz Zákon o soustavě výchovy a vzdělání z 15. 12. 1960.

3) Organizace:

Denní studium:

a) čtyřleté - všeobecná ekonomika

- zakončené maturitní zkouškou

b) dvouleté - hospodářská administrativa

Studium při zaměstnání:

a) večerní studium - tříleté – obor: hospodářská administrativa

- pětileté – obor: všeobecná ekonomika
- tříleté – obor: všeobecná ekonomika, nástavbové studium pro absolventy středních škol

b) dálkové studium - tytéž obory jako u večerního

Původně škola sídlila v Dukelské ulici č. p. 11. Tato budova velmi dobře vyhovovala potřebám školy, a to jak svou velikostí, tak vybavením. Bohužel však musela být odevzdána jedenáctiletce a škola se musela stěhovat do vedlejší budovy č. p. 8. Ovšem ani to nebylo její poslední stěhování. Hned v červnu 1960 se totiž musela výuka přesunout do budovy v Husově ulici č. p. 1.

Tato budova však potřebám školy vůbec nevyhovovala. Problematické bylo již samotné její umístění u frekventované silnice, po níž celý den jezdily proudy vozidel, budova se tak celá otřásala a hluk mnohdy dosahoval velké intenzity, o čemž svědčí i zmínka ve školní kronice ze školního roku 1960/61, že „pro hluk není slyšet často vlastního slova". Ze stejného důvodu nebylo možno ani otvírat okna, a tak výuka probíhala v nevětraných učebnách. Především však byla budova zchátralá, střechy a omítky byly poškozeny a do tělocvičny zatékalo. Chodby byly úzké a třídy vytápěny kamny. Záchody byly nehygienické a rozbité, šatny pro žáky a učitele neexistovaly.

Budova měla dvě patra a přístavbu tělocvičny na dvoře. V přízemí byl byt školníka a 3 učebny, v prvním patře sborovna a 4 učebny a ve druhém patře 5 učeben. Kromě toho byl jako odborná učebna využíván též půdní prostor upravený přístavbou. Škola měla tedy celkem 13 učebních prostorů o rozloze 50 m^2. Kabinety byly celkem čtyři, další dva vznikly přehrazením chodeb. Úřední místnosti byly dvě.

Problémy se školní budovou přetrvávaly po celá 60. léta. Budova nadále chátrala, střechy protékaly, tělocvična v zimě nebyla k použití, protože nefungovalo ústřední topení z vedlejší budovy. Kachlová kamna ve třídách nestačila zvládnout větší zimu a také třísměnný provoz v budově (denní, večerní a jazykové studium). Jen stěží šlo provádět úklid a vybírání popele. V období mimořádně silných mrazů (prosinec, leden, únor) zamrzaly i záchody, takže nebylo kam chodit a žáci i učitelé tak v naléhavých případech museli odbíhat do hostince naproti škole. Počet záchodů byl původně ostatně také nedostatečný a o přestávkách se před nimi tvořily fronty, zejména děvčat, kterých byla na škole většina.

Velké potíže dlouhodobě přinášelo právě vytápění celého objektu. Původní kachlová kamna totiž nedostačovala. Jejich náplň vydržela pouze na dopolední vyučování a odpoledne byla již ve třídách zima. Topič musel proto při vyučování vybírat popel, aby mohl kamna naplnit na odpolední výuku. To rušilo výuku a hlavně při vybírání horkého popele vznikala oblaka prachu, který se usazoval na lavicích i stolech, což pochopitelně značně zhoršovalo podmínky výuky. V polovině 60. let byla proto kachlová kamna nahrazena kamny železnými, avšak ani ta stav rapidně nezlepšila a jediným řešením se ukázalo být centrální vytápění, které se podařilo zřídit až na samém sklonku 60. let Velmi tím ve škole stoupla hygiena a ubylo správních starostí.

V roce 1964 se škola dočkala také vyhovujícího přívodu vody (dokonce bylo v každé třídě umístěno umyvadlo s tekoucí vodou) a dostatečného osvětlení, neboť byl získán dodavatel pro předělání elektrického vedení na 220 V, aby vyhovovalo potřebě školy a bezpečnostním požadavkům.

Další nesnáze způsobovalo nedostatečné zázemí. Se vrůstajícím počtem žáků se ukazovalo jako neúnosné to, že škola neměla žádné prostory pro přezouvání a šatny. Obuv i věci tak měli žáci ve skříňkách přímo ve třídách, takže do tříd, kde žáci seděli šest hodin denně, se nanášela spousta prachu a vlhkosti.

Svou velikostí nevyhovovaly počtu žáků ani třídy, ve kterých jich bývalo až 44. Stolky musely být proto těsně za sebou a těsně před tabulí, takže mezi uličkami šlo jen těžko projít.

Nastalou situaci se ředitelství školy snažilo řešit, ovšem i to přinášelo vleklé potíže. Opravy budovy byly sice zadány, ale žádný podnik je nechtěl provést. Nedostatek místa se tak stával kritickým, a proto škola hledala pro výuku nové

prostory, v čemž jí vypomáhaly jiné školní ústavy.[18] Nedostatek prostoru na školu zvláště doléhal zejména v období přijímacích a maturitních zkoušek, kdy se také často stávalo, že se několik hodin muselo odučit i na chodbě.

Ve školním roce 1960/61 došlo také ke změnám ve vedení školy. Ředitel JUDr. Jan Urválek odešel do důchodu a vedení školy se ujal jeho zástupce Josef Tomíšek, který byl 20. 4. 1961 jmenován ředitelem.[19] Ze sboru odešel Antonín Kamarýt, který vykonal velkou práci pro školu a zasloužil se i jako spoluautor o učebnice účetní evidence. Odešla také češtinářka Hedvika Benháková. Na druhou stranu do sboru přistoupilo z praxe i několik nových učitelů: Jan Machart, Jana Strádalová, Alena Hobsáková a dr. Heřman Švec.

Celkový sbor se tedy skládal z 23 učitelů: Hedvika Benháková, Antonín Folda, Marie Hasilová, Miloslav Hálek, Růžena Hlaváčová, Václav Hluchý, Desireé Hofmanová, Vladimír Kvašnín, Jan Machart, Vratislav Martínek, Josef Nouza, Lubomír Pompl, Josef Smetana, Jana Strádalová, Josef Šalek, Jaromír Škvor, Blažena Tichánková, Jiří Tomeš, Josef Tomíšek, Vladimír Vurm, Jarmil Weissgrab.

Vyučování probíhalo podle starých učebních osnov ve II. – IV. ročnících, podle osnov nových v ročnících I.

Ve školním roce 1960/61 měla denní škola 4 třídy čtyřletého studia, 2 třídy dvouletého studia a jednu třídu nástavbového studia ekonomického. Žáků bylo celkem 214 , z toho 3 chlapci.

V tomto školním roce byly zavedeny dva nové předměty: občanská výchova a výrobní práce, a to v I. ročnících. Občanská výchova, která nebyla klasifikována, informovala o vybraných událostech z veřejného života u nás i ve světě. Výrobní práce byla součástí nauky o výrobě. Žáci pracovali jednou týdně v českobudějovickém pivovaře Budvar v různých oborech.

---

[18] K zajištění výuky 38 tříd denního, večerního a dálkového studia a 41 tříd jazykových kurzů ve školním roce 1962/63 měla škola např. k dispozici 13 učeben ve vlastní budově, 1 učebnu ve zdravotnické škole a 2 místnosti v Domově mládeže, a to jen na dopolední vyučování.

[19] Josef Tomíšek se narodil 8.7.1922; vystudoval Filozofickou fakultu Karlovy univerzity v Praze, aprobaci pro angličtinu a filozofii.

Večerní a dálkové studium

Již ve školním roce 1953/54 bylo zřízeno dvouleté večerní studium ekonomické školy. Ve školním roce 1955/56 večerní studium zaniklo, zřídilo se však dálkové studium ve dvou třídách. Ve školním roce 1960/61 se zřídila dvouletá podniková škola obchodu.

Večerní studium bylo řízeno orgány národních výborů a ředitelstvím školy, dálkové studium mělo speciální ústředí při Ústavu odborného školství v Praze.

Žáky tohoto studia byli výlučně zaměstnanci z administrativy, ojediněle manuálně pracující. Stále častěji se ale také objevovaly ženy z domácnosti nebo posluchači, kteří si vzdělání doplňovali z vlastní iniciativy.

Rozvrh byl na večerním studiu upraven do tří dnů v týdnu od 14:00 hodin. V dálkovém studiu bylo vyučování rozvrženo do několika dnů v týdnu. Období v dálkovém i večerním studiu byla pololetní.

Statistika vývoje:

Školní rok	Večerní třídy	Počet žáků	Dálkové třídy	Počet žáků
1953/54	1	14	-	-
1954/55	1	14	-	-
1955/56	-	-	2	39
1956/57	2	36	6	130
1957/58	4	74	6	126
1958/59	4	74	5	109
1959/60	10	219	4	140
1960/61	11	211	8	218

Ve školním roce 1960/61 byla také přičleněna k ekonomické škole jazyková škola. Jazykové kurzy probíhaly po osmnácté hodině. Vyučovalo se ruštině, francouzštině, španělštině, angličtině a němčině. Jazyková škola zaznamenala v následujících letech bouřlivý rozvoj. Počátkem školního roku 1962/63 se přihlásilo 932 posluchačů. Ustavilo se 20 kurzů němčiny, 11 angličtiny, 4 ruštiny, 3 španělštiny, 2 francouzštiny a 1 arabštiny. Obtíže způsoboval ovšem nedostatek učeben i to, že vyučovali jen externí učitelé.

Noví studenti SEŠ a EŠ byli přijímáni ke studiu na základě přijímacích zkoušek, které probíhaly ve dvou kolech, písemném z českého jazyka a matematiky a následném ústním.

Jako součást studia byla povinná i výrobní práce, která se odehrávala v různých podnicích. Ve školním roce 1961/62 tak probíhala na pracovištích státního statku Voříškův dvůr, Traglův dvůr, na Chýnavě, v zelinářském kombinátě a v opravářských dílnách v Mladém, v pivovaru Budvar a v továrně Igla, nebo dalších zemědělských podnicích. Žáci zde byli seznamováni s moderní technologií a mechanizačními prostředky. Pracovali v kolárně, kovárně, zámečnické dílně, autodílně, soustružně a ve skladech.

Výuka byla doplňována bohatým kulturním programem, např. během školního roku 1961/62 navštívili žáci několik filmových a divadelních představení i jiných kulturních akcí. Byla zorganizována i akce Hrátky mládeže, která se stala novou formou, jak využívat volného času mládeže, a která se u studentů setkala s velkým úspěchem. Na škole existoval také fotografický kroužek, vedený panem Lubomírem Pomplem, který dokonce v celostátní soutěži fotografických kroužků ekonomických škol ve Svitavách získal 3. místo.

V době hlavních prázdnin se žáci zúčastnili letní aktivity na farmách státního statku Rožnov. Ti žáci, kteří se tohoto účastnit nemohli, pracovali v pivovaře Budvar. Na požádání dvou institucí – Státní spořitelny a Krajského pedagogického ústavu – vypomáhali žáci také v různých administrativních pracích. Po dohodě s Parkem kultury a oddechu převzala část studentů patronát nad přiděleným úsekem Stromovky, kam chodila každou středu podle možností vždy jedna třída.

Ve školním roce 1961/62 bylo kromě 8 tříd denního studia na škole 31 tříd večerního a dálkového studia. Učitelský sbor se rozrostl o Antonína Foldu, který se stal zástupcem ředitele, o Adolfu Leskovcovou, pí Braumovou, pí Zuntovou, Adolfa Studíka, p. Švarce, p. Sokola a p. Kamarýta.

Do organizace vyučování samozřejmě zasahoval politický vývoj v zemi. Na počátku šedesátých let byl pracovní plán školy celkově zaměřen na „prohlubování marxistického světového názoru"; takže např. třídnické hodiny se měly využívat k politické aktivizaci žáků. V listopadu 1961 vydal např. ÚV KSČ materiál „Za komunistickou výchovu mladé generace", kde mimo jiné žádal Ministerstvo školství a kultury, aby vypracovalo zásadu, že každý mladý člověk má alespoň hodinu denně

cvičit a sportovat. Proto byly v následujícím školním roce 1962/63 zavedeny tzv. fyzminutky, tedy povinné cvičení žáků před hlavní přestávkou. Dále v tomto smyslu bylo žádáno v co nejširším měřítku organizovat sportovní soutěžení mládeže, každoroční přebory v závodech, školách, místech, okresech, krajích i celostátně. Sama škola však také podporovala sportovní činnost žáků, nejen že se každoročně pořádal letní turistický kurz[20] a zimní lyžařský výcvik na horách, ale na školním dvoře bylo zřízeno i kluziště.

Hlavní organizací mladých lidí směl být pouze Československý svaz mládeže; na všeobecně vzdělávacích a odborných školách byl ČSM nebo jeho Pionýrská organizace jedinou organizací mládeže s výjimkou učilišť, kde zůstala nadále také organizace ROH.

Ve školním roce 1962/63 byl ředitelem školy nadále pan Josef Tomíšek a jeho zástupci p. Folda a p. Weissgrab a pro jazykovou školu pí Zuntová. Na školu nastoupili i noví učitelé: Jan Švarc[21], Hana Rozkopalová[22], JUDr. Alena Machová[23], Ladislav Kačena a RNDr. Stanislav Chábera.

Ostatními členy pedagogického sboru byli: p. Blahovec, pí Braumová, ing. Věra Dvořáková, Antonín Folda, Miloslav Hálek, Marie Hasilová, Růžena Hlaváčová, Václav Hluchý, Alena Hobsáková, Desireé Hofmanová, Vladimír Kvašnín, Adolfa Leskovcová, ing. Jan Machart, Lubomír Pompl, Josef Smetana, ing. Jana Strádalová, p. Stříleček, Adolf Studík, Josef Šalek, Jaromír Škvor, dr. Heřman Švec, Blažena Tichánková, Jiří Tomeš, ing. Josef Tomášek, Vladimír Vurm, Jarmil Weissgrab, pí Zuntová.

Ve školním roce 1962/63 byly na jednotlivých typech studia SEŠ a EŠ v Českých Budějovicích tyto obory a výsledky:

---

[20] Tento kurz se konal na řekách Lužnice a Nežárka a žáci při něm museli na vodě zdolávat až 100 km.

[21] Narodil se 11. 5. 1932 v Borovanech, vystudoval gymnázium v Českých Budějovicích, dále absolvoval Pedagogickou fakultu v Českých Budějovicích a dálkově vystudoval na Fakultě společenských věd Vysoké školy pedagogické v Praze obor český jazyk a dějepis.

[22] Narodila se 19. 7. 1940 v Českých Budějovicích. Vystudovala jedenáctiletku, dále Filozofickou fakultu Karlovy univerzity v Praze, obor český jazyk – ruština.

[23] Narodila se 10.5. 1926 v Sovinkách. Vystudovala v Českých Budějovicích a poté právo na Karlově univerzitě.

Typ studia	Počet tříd	Počet žáků	Absence	Vyznamenání	Propadli
Večerní	14	293	15,28	26	16
Dálkové	13	320	10,21	43	35
Denní	9	288	5,66	16	21

Ve školním roce 1963/64 způsobila největší potíže opět zchátralá školní budova, neboť fasáda směrem do Husovy ulice po celé délce praskla a bylo nutno vykonat měření, zda budově nehrozí zřícení.

Stav učeben byl na druhou stranu zlepšen tím, že k dispozici školy byla řada tříd v Baarově ulici. Byla sem umístěna jazyková škola a některé třídy večerního a dálkového studia. Potíž byla ovšem zase v přecházení učitelů.

Ve vedení a v základu pedagogického sboru změny nenastaly. Sbor byl doplněn o pí Hobsákovou. Dr. Švec odešel na zdravotní školu, v některých třídách ale zůstal jako externí učitel. Učitelé Stanislav Chábera a František Střeleček odešli na Vysokou školu zemědělskou a L. Kačena na Pedagogickou fakultu. Vyučovalo zde tak vedle ředitele a jeho dvou zástupců 26 interních učitelů.

Střední ekonomická škola spolu s Ekonomickou školou v Českých Budějovicích měla ve školním roce 1963/64 celkem 9 tříd denního studia, 12 tříd večerního studia a 14 tříd dálkového studia pro pracující.

Jazyková škola měla 37 tříd, kde bylo 697 posluchačů. Němčina se vyučovala v 19 třídách, angličtina v 11 třídách, ruština a arabština v jedné třídě. Vyučovalo se 2 – 4 hodiny týdně.

Žáci školy byli prostřednictvím školské organizace ČSM zapojeni do četných kroužků s náplní tělovýchovnou a kulturní.

Ve školním roce 1964/65 nastal ve školství nový ruch, a to s nástupcem ministra dr. Čestmíra Císaře do funkce. Ten se zabýval postavením učitele ve společnosti, usiloval o lepší materiální zabezpečení škol návrhem školských správ, které by pečovaly o hmotnou stránku vedení škol a uvolňovaly by ředitele od těchto starostí. Ve školní práci se znovu zdůrazňoval požadavek zkvalitnění a objevovalo se úsilí o diferenciaci žáků. Každému žákovi měla být dána nejlepší možnost rozvoje

podle individuálních vlastností, mělo se pomáhat slabým a měl se více rozvíjet talent nadaných.

Škola měla ve školním roce 1964/65 denní studium dvouleté, denní studium čtyřleté, večerní studium, jednu třídu směnného studia a dálkové studium.

Ředitelem zůstal v tomto školním roce Josef Tomíšek. Zástupci ředitele byli nadále Antonín Folda a Jarmil Weissgrab.

Ostatní členové sboru: Josef Blahovec, ing. Věra Dvořáková, Miloslav Hálek, Marie Hasilová, Růžena Hlaváčová, Alena Hobsáková, Desireé Hofmanová, Václav Hluchý, Vlastimil Hajšman, Vladimír Kvašnín, Adolfa Leskovcová, ing. Jan Machart, JUDr. Alena Machová, Lubomír Pompl, Hana Rozkopalová, Josef Smetana, ing. Jana Strádalová, Adolf Studík, Jana Skřipská, Jan Štumbauer, Josef Šalek, Jan Švarc, Jaromír Škvor, Jiří Tomeš, Blažena Tichánková, Jiří Ulrich.

V tomto školním roce se škola zúčastnila oslav sedmistého založení města Českých Budějovic.

Ke zlepšení stavu školní budovy došlo ve školním roce 1965/66, kdy bylo využito půdních prostor, v nichž žáci ze stavební průmyslové školy vystavěli dva kabinety. Fasádu budovy se nepodařilo dát opravit. Pro nebezpečí padání omítky byla kolem budovy zřízena ochranná lešení. V prostorách chodeb byla zase vystavěna dvě skladiště pro sklad učebnic studia při zaměstnání. Školní sbírky byly doplněny novými knihami a dokoupeny byly i nové psací, počítací a účtovací stroje.

Učitelský sbor rozšířil příchodem z praxe Josef Hebík. Ředitelem školy zůstal i pro tento školní rok Josef Tomíšek.

Školní rok probíhal nerušeně mimo obvyklé nutné změny. Podzimní brigády se konaly od 17. do 30. října. V červnu byly vykonány krátkodobé brigády a organizovány exkurze.

V učitelském sboru významné změny nenastaly ani v následujícím školním roce 1966/67. Ředitelem zůstává Josef Tomíšek a jeho zástupci Antonín Folda a Jarmil Weissgrab.

V tomto školním roce byly na škole tyto typy studia:

denní studium – 11 tříd

večerní studium – 10 tříd

dálkové studium – 13 tříd

kurzy – 8 tříd

V tomto roce dosáhli žáci školy vynikajících výsledků i ve sportu. V září se dva žáci – Studík a Kohoutová – zúčastnili mistrovství republiky v branném víceboji, kde vybojovali třetí místo.

První pololetí školního roku 1967/68 probíhalo zcela klidně. Změna politického ovzduší, která nastala od ledna 1968, se však nevyhnula ani škole. Značný dopad na dění ve škole měl rušný politický vývoj ve státě v tomto roce, zejména pak vojenská intervence v srpnu 1968.

Vedení školy a učitelský sbor sice přivítaly politické uvolnění, ale projevily v této době raději uvážlivý postoj, jehož hlavními zásadami bylo nedělat ukvapená rozhodnutí nebo akce, pokračovat důsledně ve školní práci a nenechat ji narušovat. V budově u vchodu byly zavedeny hlídky, aby vchodem nemohl vniknout nikdo nepovolaný. Žáci byli varováni před účastí na demonstracích.

Ředitel J. Tomíšek v této kritické době dokázal udržet téměř celý pedagogický sbor na škole. Přesto učitelka Jindra Maříková, která vstoupila do nově vzniklé politické organizace Klub angažovaných nestraníků, musela po srpnu 1968, na začátku tzv. normalizace, ze školy odejít.[24]

Proti minulým rokům vzrostla prostorová tíseň školy, protože přibylo tříd a požadavků na modernizaci výuky i nový předmět mechanizace, vyžadující zvláštní učebny. Tato situace přiměla vedení školy i učitelské organizace k zahájení akce na přidělení vyhovující budovy. Hledalo se řešení ve vrácení původní budovy Obchodní akademie v Dukelské ulici, ale tento plán ztroskotal. Nakonec se rozhodlo, že se postaví nová budova s moderním zařízením ve školním areálu ve Čtyřech Dvorech. Byly vypracovány plány školní budovy, která měla být postavena do konce roku 1973. Všechna jednání o přestěhování však bohužel ztroskotala.

Pomocné učebny nadále zůstaly v Baarově ulici v budově jazykové školy, jednu učebnu také propůjčila zdravotní škola a kurzy se vyučovaly i v jiných budovách ve městě.

[24] O propuštění J. Maříkové ze školní služby podávají svědectví bývalí učitelé školy Adolfa Leskovcová a Jan Podlešák.

Učitelský sbor zůstal i ve školním roce 1967/68 beze změny, celkem učilo na škole 38 učitelů včetně ředitele a jeho zástupců. Ze sboru odešel jen Jaromír Škvor do Prahy a nově přistoupili Zdeňka Mrázová a Bohumír Ondřich.

V tomto školním roce byly vyučovány tyto předměty: český jazyk, ruský jazyk, německý jazyk, anglický jazyk, francouzský jazyk, dějepis, zeměpis, občanská výchova, matematika, fyzika, chemie, nauka o výrobě, výrobní práce, politická ekonomie, ekonomika, finance a úvěr, plánování, účetnictví, mechanizace, statistika, hospodářské počty, právní nauka, technika administrativy, těsnopis, tělesná výchova, branná výchova.

Ve školním roce 1968/69 nadále pokračovaly problémy s nedostatkem školních prostor, pro veliký počet uchazečů se totiž otevřely čtyři první ročníky čtyřleté školy a jeden ročník dvouleté. Nastala tak situace, kdy škola obsazovala na dopoledne celou budovu jazykové školy. V Baarově ulici byly umístěny všechny první ročníky a v České ulici dálkové studium. Večerní studium probíhalo v Husově ulici, kurzy byly v různých propůjčených místnostech ve městě.

Učitelský sbor zůstal zachován téměř jako v roce 1967/68. Nově přibyli jen Jana Elederová, Jana Gottwaldová, Jarmila Kleinová, Jaromír Kubát, Magda Pfafflová, Marie Weiserová. V českém jazyce na večerním studiu vypomáhal ještě externí učitel Jan Podlešák, působící na zdejším gymnáziu.

Začátek školního roku 1968/69 byl narušen tím, že se v jazykové škole v Baarově ulici malovalo, a tak vznikly značné časové ztráty. Z tohoto důvodu byly škole zkráceny bramborové brigády na jeden týden.

Zvláštností školního roku 1968/69 bylo zavedení pětidenního vyučovacího týdne. Stalo se tak v důsledku zavedení takového týdne v hospodářském životě. Nová úprava vyžadovala změny v rozvrzích a způsobovala větší zhuštění vyučovacích hodin. Na druhou stranu ale přinesla možnost delšího odpočinku a hlavně možnost pro žáky trávit tyto volné dny s rodiči. Delší přestávka však znamenala také ztížení práce v pondělí, protože žáci se po dvou dnech klidu obtížněji opět zapojovali do vyučovacího procesu.

Politický vývoj republiky byl v tomto roce velmi rušný. Reakce studentů střední ekonomické školy na zvraty v kritických situacích byly souhlasné s reagováním závodů, úřadů i institucí. Byl to rok plný neklidu a v tomto smyslu byl

poznamenán celý vyučovací proces. Nejvíce se narušení projevilo v oblasti výchovné. Došlo k uvolnění kázně a škola musela použít kárných opatření v daleko větší míře než v předchozích letech. Zvlášť výrazně se zhoršila docházka a tento stav se nepodařilo zlepšit.

Ve školním roce 1969/70 se stal novým ministrem školství dr. Jaromír Hrbek, oddaný politickému programu tzv. normalizace. Školství se zaměřilo na výchovu k marxistickému světovému názoru, proletářskému internacionalismu a socialistickému vlastenectví, jak praví dobová frazeologie.

Školní rok byl zahájen 1. září 1969. V průběhu září a října se škola zúčastnila bramborových brigád, kam žáci denně dojížděli autobusy a odpoledne se vraceli. Vánoční prázdniny byly prodlouženy do 19. ledna 1970 pro chřipkovou epidemii.

V tomto školním roce byl sepsán přehled vývoje školy od roku 1945. Vzhledem k tomu, že se školní kronika v letech 1945 až 1960 nevedla, byl přehled sestaven podle katalogů uložených v archivu MěNV v Českých Budějovicích, dnes ve Státním okresním archivu tamtéž.[25]

Učitelský sbor ve školním roce 1969/70 měl následující složení: ředitelem byl Josef Tomíšek a jeho zástupci Antonín Folda a Jarmil Weissegrab. Ostatní učitelé: ing. Věra Dvořáková, Josef Herda, Josef Blahovec, Marie Brožová, Jana Elederová, Jana Gottwaldová, Josef Hacker, Miloslav Hálek, Marie Hasilová, JUDr. Josef Hebík, Růžena Hlaváčová, Václav Hluchý, Desireé Hofmanová, ing. Jarmila Kleinová, Marta Krýzlová, ing. Jaromír Kubát, Vladimír Kvašnín, Adolfa Leskovcová, ing. Jan Machart, JUDr. Alena Machová, Jindra Maříková, Zdeňka Mrázová, Bohumír Ondřich, Marie Pfafflová, Lubomír Pompl, Hana Rozkopalová, Miloslav Slanec, Josef Smetana, ing. Jana Strádalová, Adolf Studík, Josef Šalek, ing. Marie Štochlová, Jan Štumbauer, Jan Švarc, Blažena Tichánková, Zdeňka Timrová, Josef Tomeš, Ludvík Úbl, Marie Weiserová, Josef Zumr.

V tomto školním roce byly vyučovány tyto předměty – český jazyk, ruský jazyk, německý jazyk, anglický jazyk, francouzský jazyk, dějepis, filozofie a společenské nauky, hospodářský zeměpis, matematika, fyzika, chemie, tělesná výchova, nauka o výrobě, politická ekonomie, ekonomická a organizační odvětví, finance a úvěr, hospodářské plánování, účetnictví, statistika, hospodářské počty,

[25] Viz přílohu č. 2.

základy československého práva, mechanizace, technika administrativy, těsnopis, branná výchova. Nepovinné předměty – konverzace z cizích jazyků, technika administrativy a těsnopis.

4.2. Dějiny Obchodní akademie v 70. letech[26]

Od 70. let začal stále důrazněji ovlivňovat školní události politický život. Byly zřízeny komise pro jednotlivé předměty, které měly za úkol kromě vzdělávacích cílů zesílit politickovýchovné působení na žáky, a Svaz socialistické mládeže. Výroční zprávy z těchto let se neobešly bez proklamací, kterak je třeba vést mladou generaci ke komunismu. Každá výroční zpráva také obsahovala kapitolu, která pojednávala o politické a kulturně výchovné činnosti školy, jež vycházela ze závěrů sjezdů KSČ o školství a z usnesení ÚV KSČ o úkolech výchovy a vzdělávání mladé generace.

Žáci si každoročně připomínali například – Říjnovou revoluci, Den československé armády, Den znárodnění, výročí osvobození Československa od fašismu, československo-sovětskou smlouvu, narození a úmrtí V. I. Lenina, únorové události 1948, sjezdy KSSS, KSČ a výročí vzniku KSČ. Politická výchova prolnula všechny předměty: v češtině a v jazycích byla uplatněna v literárních ukázkách, v četbě a ve slohových pracích. Hlavní náplní bylo vštěpování marxisticko-leninského názoru v občanské nauce, dějepise a zeměpise. Ekonomické předměty se zaměřily na hospodářsko-politickou stránku socialismu. V roce 1970 byla na škole založena organizace SSM.

V průběhu 70. let se všichni učitelé také museli zaměřit na vlastní politické i odborné sebevzdělávání. Členové komunistické strany absolvovali různé formy stranického školení, nestraníci zase tříletý studijní cyklus politického vzdělávání. Ideově politickou činnost na škole koordinovala agitačně propagační komise, jejímž úkolem bylo vypracování celoročního plánu akcí zaměřených k významným výročím. Na základě tohoto plánu zahrnuly jednotlivé předmětové komise do svých plánů ty akce, které se jich týkaly, a konkrétně uvedly jejich výchovné využití.

Významným činitelem ve výchovné a vzdělávací práci školy byly předmětové komise. Vedle sjednocování učebních plánů, výměny zkušeností ze

[26] V 70. letech se vedly výroční zprávy a také existuje kronika ze školních let 1977-1979. Viz Seznam pramenů a literatury.

vzájemných hospitací, sjednocování požadavků na žáky a klasifikace, řešily četné aktuální výchovné a vzdělávací problémy, podílely se na přípravě akcí zaměřených k politickým výročím a také na přípravě maturitních zkoušek.

Ve školním roce 1971/72 působili na škole tito učitelé: ředitelem školy zůstal Josef Tomíšek a jeho zástupci Antonín Folda a Jarmil Weissgrab. Ostatní učitelé: Josef Blahovec, ing. Věra Dvořáková, ing. Dagmar Emrová, Olga Hackerová, Miloslav Hálek, JUDr. Josef Hebík, ing. Josef Herda, Růžena Hlaváčová, Desireé Hofmanová, ing. Jarmila Kleinová, Vladimír Kodada, ing. Marta Krýzlová, ing. Jaromír Kubát, Vladimír Kvašnín, Olga Lacinová, Adolfa Leskovcová, ing. Jan Machart, ing. Zdenko Macháček, JUDr. Alena Machová, Zdeňka Mrázová, Jordánka Nestorová, Alena Nosková, Bohumír Ondřich, Marie Pfafflová, Lubomír Pompl, Hana Rozkopalová, Miloslav Slanec, Josef Smetana, ing. Jana Strádalová, Adolf Studík, Josef Šalek, ing. Marie Štochlová, Jan Štumbauer, ing. Ivana Terzieva, Blažena Tichánková, Zdeňka Timrová, ing. Josef Tomášek, Josef Tomeš, Alena Toušková, Miroslava Trnková, Ludvík Úbl.

V tomto roce byly na škole tyto typy studia a počty tříd:
Denní studium čtyřleté – všeobecná ekonomika – 12 tříd
Denní studium dvouleté – hospodářská administrativa – 2 třídy
Studium pracujících – 19 tříd:

- večerní studium - všeobecná ekonomika – 2 třídy
  - hospodářská administrativa – 3 třídy
  - nástavba SASŠ – 1 třída
- dálkové studium - všeobecná ekonomika – 3 třídy
  - hospodářská administrativa – 6 třídy
  - nástavba SASŠ – 4 třída

Ve školním roce 1972/73 zůstalo vedení školy ve složení: Josef Tomíšek, Antonín Folda a Jarmil Weissgrab. Ostatní učitelé: Josef Blahovec, ing. Věra Dvořáková, ing. Dagmar Emrová, Olga Hackerová, Miloslav Hálek, JUDr. Josef Hebík, Josef Herda, Růžena Hlaváčová, Vlasta Chmelíková, Miloslav Jauker, ing. Ivana Jaukerová, ing. Věra Karešová, ing. Jarmila Kleinová, JUDr. Marta Krýzlová, ing. Jaromír Kubát, Vladimír Kvašnín, Olga Lacinová, Adolfa Leskovcová, ing.

Zdenko Macháček, ing. Jan Machart, JUDr. Alena Machová, Zdeňka Mrázová, ing. Jordánka Nestorová, Bohumír Ondřich, Marie Pfafflová, Lubomír Pompl, Hana Rozkopalová, Miroslav Slanec, Josef Smetana, ing. Jana Strádalová, Adolf Studík, Josef Šalek, Jan Štumbauer, Blažena Tichánková, Zdeňka Timrová, ing. Josef Tomášek, Jiří Tomeš, Alena Toušková.

Externí učitelé: JUDr. Miroslav Černý, JUDr. Václav Kajzrlík, ing. Karel Ságl, JUDr. Čestmír Vlasák.

Ve školním roce 1973/74 byla zavedena nová organizace pracovní praxe. Doposud se praxe konala tak, že žáci třetích ročníků končili školní rok 15. 6. s tím, že koncem školního roku a v průběhu prázdnin museli v podniku absolvovat tři týdny (tedy 2 týdny místo školního vyučování a 1 týden místo prázdnin). Nová organizace ovšem spočívala ve vytvoření 4–5členných pracovních týmů, kterým bylo zadáno řešení konkrétního tématu v konkrétním podniku. Témata byla vybrána ze všech odborných předmětů – účetnictví, ekonomiky, statistiky, hospodářské korespondence, hospodářských počtů a mechanizace. Tým byl veden vždy vyučujícím jako vedoucím za školu, ale měl i svého vedoucího na podniku. Zadaný úkol žáci kolektivně zpracovali do seminární práce, jejíž struktura byla následující:

1) část teoretická, pro niž žáci prostudovali odbornou a doporučenou literaturu,
2) část praktická jako forma konkrétní realizace problému na podniku.

Ve školním roce 1973/74 odešli z pedagogického sboru ing. Josef Herda a JUDr. Marta Krýzlová a nově přibyli Vladimír Kodada a ing. Dagmar Švestková a jako externista zde působil ing. Ladislav Čutka.

Hlavní činností profesorského sboru bylo – opět řečeno dobovou frazeologií – „vychovávat studující mládež v duchu zásad marxismu-leninismu, socialistického vlastenectví a proletářského internacionalismu, v rozvíjení jejich vztahu k Sovětskému svazu a celému socialistickému táboru a ke všem kladným hodnotám ve snaze vychovat z nich uvědomělé budovatele socialistické vlasti."

Ve školním roce 1974/75 ve vedení pedagogického sboru změny nenastaly. Ostatní učitelé byli: Josef Blahovec, Eliška Binterová, Marie Broukalová, ing. Věra

Dvořáková, ing. Dagmar Emrová, Olga Hackerová, JUDr. Josef Hebík, Desireé Hofmanová, Růžena Hlaváčová, Vlasta Chmelíková, ing. Petr Jaroš, ing. Ivana Jaukerová, ing. Věra Karešová, ing. Jarmila Kleinová, Vladimír Kodada, ing. Jaromír Kubát, Olga Lacinová, Adolfa Leskovcová, ing. Zdenko Macháček, JUDr. Alena Machová, Zdeňka Mrázová, Helena Nechlebová, ing. Jordánka Nestorová, Bohumír Ondřich, ing. Jana Polanecká, Lubomír Pompl, Hana Rozkopalová, Miroslav Slanec, Josef Smetana, ing. Jana Strádalová, Vladimír Strnad, Adolf Studík, Josef Šálek, Jan Štumbauer, ing. Dagmar Švestková, Blažena Tichánková, Zdeňka Timrová, Jiří Tomeš. Externisté: ing. Ladislav Čutka, Zdena Malinská.

Každý školní rok se pravidelně konala řada soutěží, v nichž žáci z různých škol prokazovali získané odborné dovednosti (psaní na stroji, těsnopis, stenotypistika apod.). Zástupci SEŠ se těchto soutěží pravidelně zúčastňovali a často se umisťovali na předních místech.[27]

Na škole působilo Sdružení rodičů a přátel školy (SRPŠ), jehož společenský význam spočíval jednak ve spolupráci s rodiči – zprostředkovával přes třídní důvěrníky jejich požadavky a připomínky, které pak s vedením školy řešil, a jednak pomáhal škole při zajišťování těch pomůcek a potřeb, které nemohly být plně kryty z rozpočtu školy. Členy Sdružení byli rodiče, zákonní zástupci žáků, zástupci patronátních závodů, společenských organizací, státních orgánů, vojenských útvarů, tělovýchovných jednot a vzdělávacích, kulturních a osvětových zařízení v rámci školy. Výbor SRPŠ konal pravidelně každý měsíc schůze. Program schůzí byl určován celoročním plánem SRPŠ a školy. V rodičovském sdružení působily komise kulturně-výchovná, hospodářská, sportovně-branná, plesová a stipendijní. Komise plesová připravovala každým rokem školní ples. Hospodářská komise měla na starosti stavební úpravy budovy školy.

Další organizací působící na škole byl Socialistický svaz mládeže (dále jen SSM), jehož činnost se opírala o základní organizace. Každou organizaci řídil pěti až sedmičlenný výbor, v jehož čele stál předseda. Celoškolský výbor pak koordinoval práci jednotlivých základních organizací. Celoškolský výbor spolu s předsedy se scházel jednou týdně, samostatný celoškolský výbor jednou za čtrnáct dní. Ve

[27] Např. dne 6. května 1975 se v Českých Budějovicích konal 15. ročník krajské soutěže v psaní na stroji, v těsnopise a ve stenotypistice. Celostátní soutěž žáků středních ekonomických a ekonomických škol se konala 22. a 23. května 1975 v Opavě, kde se na třetím místě v psaní na stoji umístila studentka SEŠ Irena Dupalová.

školním roce 1974/75 měl Svaz na škole 266 členů, což znamenalo, že 57 % studentů bylo členy SSM. Hlavním posláním SSM byla ideově výchovná činnost, která prolínala veškerou jeho aktivitu.[28] SSM také spolupracoval s Pionýrskou organizací SSM, se kterou svazáci pořádali branné závody, různé přednášky, vánoční besídky, soutěže a výstupy na Kleť. V tomto školním roce uzavřeli členové SSM smlouvu se studenty ze Schleusingenu (NDR) o spolupráci v kulturní a sportovní činnosti.

Sportovní činnost byl zaměřena k Československé spartakiádě 1975. Žáci se zúčastnili řady spartakiádních soutěží a 82 žákyň vystoupilo na okresní spartakiádě v Českých Budějovicích. Z tohoto počtu bylo 18 žákyň vybráno pro účast na vystoupení v Praze.

Na podzim se žáci zúčastnili třítýdenní brigády ve sběru brambor. V jarním období proběhly brigády na zdejším Zemědělském výstavišti a na Státním statku Rožnov.

Ve školním roce 1975/76 bylo vedení školy beze změn a nově do pedagogického sboru přibyli: Václav Kouba, Miluše Thamová, Marie Tůmová, Tomáš Führer, Jiří Novotný a ing. Věra Pohanková. Z pedagogického sboru odešli: Marie Broukalová, Olga Lacinová, Hana Rozkopalová, Eliška Binterová a Zdena Malinská.

Ve školním roce 1976/77 byla zahájena dlouhodobá postupná přestavba celého systému vzdělávání, která začínala již předškolní oblastí a končila vysokou školou. I SEŠ se v tomto roce poprvé zapojila do uskutečňování nové školské soustavy, když byla otevřena jedna třída prvního ročníku složená ze žáků 8. tříd základních škol. Po prvním pololetí se ukázalo, že čtrnáctiletí jsou v podstatě schopni absolvovat se zdarem první ročník střední odborné školy.

V tomto školním roce, dne 14. 2. 1976, zemřel náhle zástupce ředitele Antonín Folda, a tak se novou zástupkyní Josefa Tomíška stala ing. Věra Dvořáková. Druhým jeho zástupcem zůstal nadále Jarmil Weissgrab. Ostatní členové pedagogického sboru byli: ing. Dagmar Emrová, Olga Hackerová, JUDr. Josef Hebík, Marie Hejdová, Růžena Hlaváčová, Vlasta Chmelíková, ing. Petr Jaroš, ing. Ivana Jaukerová, ing. Věra Karešová, ing. Jarmila Kleinová, Vladimír Kodada, ing.

[28] To se projevilo v každoročním konání různých – dobově podmíněných – soutěží: např. O zemi, kde zítra již znamená včera, O nejlepší nástěnku, Nejlepší studijní kolektiv SSM nebo soutěž „30 činů pro republiku", kde se hodnotily odpracované brigádnické hodiny.

Jaromír Kubát, Adolfa Leskovcová, JUDr. Alena Machová, Josef Měchura, Zdeňka Mrázová, Helena Nechlebová, ing. Jordánka Nestorová, Bohumír Ondřich, ing. Dagmar Parmová, ing. Jana Polanecká, Lubomír Pompl, Miroslav Slanec, Josef Smetana, ing. Jana Strádalová, Vladimír Strnad, Adolf Studík, Jan Štumbauer, Miluše Thamová, Zdeňka Timrová, Marie Tůmová, PhDr. Václav Týml, Desireé Hofmanová, Josef Šalek, Blažena Tichánková. Jako externí učitel zde působil ing. Vladimír Beránek.

Koncem 70. let byly původní dvě formy studia pro pracující – večerní a dálkové – převedeny pouze na dálkové studium s možností zavádět ve 4. a 5. ročnících tzv. studium kombinované (tj. v podstatě studium dálkové s tím, že účetnictví se vyučovalo večerně).

4. 3. Dějiny Obchodní akademie v 80. letech[29]

Začátkem 80. let se středem pozornosti všech stala příprava nové školské soustavy. K tomuto účelu byli jednak učitelé doškolováni, jednak byly budovány nové odborné učebny. V nové školské soustavě se připravovala také integrace ekonomických předmětů. S ohledem na nové pojetí ekonomických předmětů byl na SEŠ koncipován maturitní příklad z účetnictví, který vyjadřoval nejen uplatnění znalostí z účetnictví, ale také z podnikové ekonomiky a ze statistiky.

Ve školním roce 1981/82 odešel do důchodu velký počet kmenových a zkušených pracovníků školy včetně ředitele školy. Postupně docházelo ke změnám v pedagogickém sboru, a to omlazováním i feminizací. V tomto školním roce se podařilo realizovat odhlučnění učebny č. 10 v Husově ulici a tím zlepšit pracovní podmínky pro žáky i učitele.

Ve školním roce 1982/83 zastávala nově funkci ředitelky školy ing. Věra Dvořáková a jejími zástupci byli Václav Bečvář a ing. Dagmar Parmová. Ostatní učitelé pedagogického sboru byli: Hans – Dieter Arndt, ing. Daniela Bicková, Pavla Bláhová, ing. Jindra Černíková, JUDr. Josef Hebík, Miroslava Hudková, ing. Petr Jaroš, ing. Ivana Jaukerová, ing. Věra Karešová, ing. Jarmila Kleinová, Vladimír Kodada, Adolfa Leskovcová, PhDr. Olga Loukotková, ing. Zdenko Macháček, Zdeňka Mrázová, ing. Jordánka Nestorová, Bohumír Ondřich, Lubomír Pompl,

[29] 80. léta jsou zpracována ve výročních zprávách. Viz Seznam pramenů a literatury.

Miroslav Slanec, ing. Jana Strádalová, Vladimír Strnad, Adolf Studík, Zdeňka Timrová, Marie Tůmová, Marta Volcová, ing. Jana Zouzalová.

Kromě již zavedených předmětových komisí, vznikla v tomto roce také komise pro studium při zaměstnání, jejímž hlavním úkolem bylo zkvalitnění výuky a studijních výsledků tak, aby se dálkové studium dostalo na úroveň denního studia.

V tomto školním roce byl zaveden nový studijní obor „administrativa a sekretářské práce". Poprvé se v tomto roce také konaly písemné a ústní maturitní zkoušky z cizích jazyků, čímž došlo ke zlepšení konverzační pohotovosti studentů.

Školní rok 1984/85 byl prvním rokem, kdy se na škole začal uskutečňovat Projekt československé výchovně vzdělávací soustavy. V tomto školním roce se z dřívějších komisí dějepisu – zeměpisu a občanské nauky utvořila předmětová komise společenskovědní, jejíž činnost byla zaměřena právě na realizaci výuky a výchovy podle Projektu československé výchovně vzdělávací soustavy.

O rok později, ve školním roce 1985/86, se ke komisi společenskovědní připojila ještě komise ruského jazyka. Komise společenskovědní se snažila především zvýraznit skupinovou práci žáků, dále tvůrčí komunikaci vyplývající z potřeb žáků a jejich zájmů, aktivizaci učební činnosti, zvýraznění podílu samostatné práce, racionalizaci domácí práce a uplatňování mezipředmětových vztahů.

Značná pozornost se na škole věnovala výpomoci národnímu hospodářství, a to formou brigádnické činnosti. Brigády probíhaly po celá léta komunistického režimu a většinou byly organizovány dvakrát do roka. Na podzim se brigády konaly zejména na pomoc zemědělským závodům Jihočeského kraje, kde žáci sklízeli ovoce a zeleninu. V jarním období bylo využito dnů přijímacího řízení a písemných maturitních zkoušek k pomoci lesní správě, technickým službám města Českých Budějovic, různým podnikům apod.

V listopadu 1986 byla otevřena přístavby školy, na které se po dva roky podíleli zaměstnanci MěNV v Českých Budějovicích, rodiče a přátelé školy, učitelé a studenti. Po dlouhých letech se tak výuka všech tříd mohla soustředit do jedné budovy. Přístavbou se získalo 6 velkých učeben, 3 učebny malé, 3 kabinety a šatnové prostory pro celou školu.

Ve školním roce 1987/88 dospěla realizace Projektu československé výchovně vzdělávací soustavy do poslední fáze, tzn. do čtvrtého ročníku, což

znamenalo i nové pojetí maturitních zkoušek jak v jejich obsahové, tak i formální stránce. V oboru organizace administrativy byl cizí jazyk poprvé zařazen do bloku odborných předmětů, a to do praktické i teoretické části maturitní zkoušky. Do 4. ročníku oboru organizace administrativy byl zaveden nový předmět – jazyková obchodní průprava.

Od poloviny 80. let probíhal ve druhém ročníku SEŠ šestnáctihodinový kurz výchovy k rodičovství. V jeho průběhu se žáci seznamovali s posláním a funkcí rodiny, s fyziologickými a psychologickými problémy dospívání, s otázkami mateřství a péče o dítě, správnou výživou, s problematikou mezilidských vztahů, s posláním a prací manželské a předmanželské poradny.

Ve školním roce 1987/88 došlo ke snížení počtu předmětových komisí, a to na dvě v oblasti všeobecně vzdělávacích předmětů, jednu ekonomickou a dále předmětovou komisi pro studium při zaměstnání.

V tomto roce proběhly maturitní zkoušky poprvé podle nové koncepce. U obou oborů, všeobecná ekonomika a organizace administrativy, se maturitní zkouška skládala ze dvou částí – praktické maturitní zkoušky a ústní zkoušky. A o rok později se poprvé předávala maturitní vysvědčení studentům v obřadní síni MěNV v Českých Budějovicích.

Ve školním roce 1988/89 se podařilo dokončit rekonstrukci tělocvičny. Zároveň byla zahájena výstavba nového kabinetu v rámci posílení využití výpočetní techniky. I v tomto roce se pokračovalo v inovaci všech ekonomických předmětů vzhledem ke změnám v ekonomice, které prodělávalo národní hospodářství. Do školního vyučování se zaváděla nová výpočetní technika.

4.4. Dějiny Obchodní akademie v 90. letech[30]

Se změnami ve společnosti po roce 1989 nutně nastaly také změny na SEŠ. Od 1. září 1990/91 zahájila svou činnost Obchodní akademie (dále jen OA) a Obchodní škola (dále jen OŠ), pro které bylo nutné vypracovat nové učební plány a osnovy.[31] Pětileté studium bylo koncipováno jako univerzální příprava pro výkon obchodně podnikatelských funkcí v malých a středních firmách, dále pro výkon odborných činností ve finančních, obchodních a personálních odděleních firem, pro práci v peněžních ústavech, ve státní správě a ve službách. Dobíhalo studium SEŠ a dálkové studium SEŠ.

V tomto školním roce se na škole již neobjevili někteří profesoři, kteří odešli na jiná pracoviště. Byli to ing. Danuše Chromová, ing. Jindřich Kukačka a Jaroslav Kozel. Svým příchodem obohatili pedagogický sbor naopak ing. Jana Šulcová, která začala vyučovat ekonomické předměty, a po letech se vrátil také Vladimír Kodada. Od ledna začala na škole působit také mladá Francouzka Anna – Marie Eck. Ke konci školního roku ukončila pracovní poměr ing. Jana Broukalová, která odešla za manželem do Itálie.

Novým ředitelem školy se stal ing. Petr Jaroš a jeho zástupkyněmi byly Květa Céeová a Ema Krauzová. Ostatní učitelé byli: Martin Adamec, Hans – Dieter Arndt, ing. Jana Broukalová, Radka Čadková, Miroslava Hrudková, ing. Božena Čížkovská, Jindřiška Chromá, ing. Čeněk Ille, ing. Ivana Jaukerová, ing. Daniela Jindrová, Vladimír Kodada, Adolfa Leskovcová, Zdeněk Linhart, PhDr. Olga Loukotková, Vladimíra Machová, ing. Vladimíra Marýšková, Antonín Mikeš, ing. Věra Mulačová, ing. Hana Mušková, ing. Jordánka Nestorová, Miroslav Slanec, Galina Snížková, RNDr. Zdeňka Sokolová, ing. Jana Strádalová, ing. Jana Šulcová, JUDr. Věra Švejdová, Irena Vacíková, ing. Vladimíra Veselková, Marta Volcová, Jana Zouzalová. Pracující důchodci: ing. Jarmila Kleinová, ing. Zdenko Macháček, Zdeňka Mrázová, Lubomír Pompl, Marie Tůmová.

Celá 90. léta se vyznačovala hlavně tím, že učitelé i žáci cestovali do zahraničí a naopak mnoho zahraničních hostů z oblasti z školství navštěvovalo OA a

---

[30] Dějiny OA z 90. let jsem rekonstruovala z výročních zpráv, které začínají až školním rokem 1995/96 a začátky 90. let jsou popsány pouze v kronice.

[31] Počátkem 90. let škola postupovala podle učebního plánu s č. j. 19 245/94-23 ze dne 24. června 1994 s platností od 1. září 1994. V tomto učebním plánu byly zařazeny předměty povinného základu a volitelné předměty - viz přílohu č. 8.

OŠ. Už ve školním roce 1990/91 školu navštívilo několik zahraničních hostů; jednalo se především o představitele z College for Further Education z Plymouthu ve Velké Británii, s kterými představitelé OA projednávali možnost výměnných stáží studentů, dále školu navštívila skupina pedagogů z Japonska a také proběhlo několik jednání se spřátelenou školou ve Freistadtu (Rakousko) o možnosti vzájemné spolupráce. Škola se také zapojila do projektu AVS (alternativní vysokoškolské studium), který zorganizovalo v rámci mezinárodního projektu Tempus Holandsko. V dubnu 1991 proběhly také na škole přijímací zkoušky českých studentů na Obchodní akademii v Gmündu, kam byli přijatí žáci, kteří poté absolvovali výuku v němčině.

Během 90. let, kdy docházelo k neustálým změnám v ekonomice, rostly také nároky na obsah i formy vzdělávání, které vyžadovaly od učitelů neustálé studium. Učitelé navštěvovali semináře akreditované MŠMT pro vzdělávání učitelů i dalšími institucemi a jezdili studovat i do zahraničí.

Od tohoto roku fungovalo při škole Sdružení přátel Obchodní akademie, v jehož výboru byli zástupci všech tříd.

Během prosince začaly stavební úpravy v přízemí školní budovy, kde místo skladu CO a WC byly vytvořeny podmínky pro zřízení bufetu, který zahájil svou činnost v březnu 1991. Koncem školního roku byly také zahájeny práce na výměně oken a opravě fasády školy. Práce se během prázdnin zkomplikovaly, ale nakonec se dílo podařilo a studenti mohli začátkem září nastoupit do nově upravené školní budovy, která se ještě předtím kompletně vymalovala.

Pedagogický sbor se ve školním roce 1991/92 rozšířil o nové pracovníky. Byly to profesorky: ing. Jindřiška Černíková, ing. Marie Kroupová, ing. Magda Vojtová, ing. Věra Kubová a ing. Lenka Hrádková.

V tomto roce byla zahájena výuka českých studentů v Gmündu, kam s nimi dojížděla i profesorka Marta Volcová, která v české třídě vyučovala český jazyk a literaturu.

V tomto roce vyvolaly pozornost veřejnosti některé problémy týkající se školství. Jednalo se o zvýšení platů ve školství, což vyvolalo řadu ohlasů. Dále šlo o stávku a demonstraci školských pracovníků, do které se zapojila i OA.

Školní rok 1992/93 začal v duchu změn. Ředitel ing. Petr Jaroš oznámil svůj nástup na neplacenou dovolenou, a tak byla vedením školy pověřena Ema Krauzová.

Zástupkyní ředitele se stala ing. Jana Šulcová. Z pedagogického sboru odešli: Martin Adamec a Marie Kroupová. Nově příchozími byli E. Adamcová a ing. Eva Lederová.

I v tomto roce pokračovaly výjezdy učitelů i žáků do zahraničí. Např. v říjnu se ing. Věra Mulačová zúčastnila studijního pobytu na kanadské škole v Ontariu. Ředitelka Ema Krauzová a zástupkyně ředitelky Jana Šulcová absolvovaly semináře v Holandsku. Školu navštívil také generální ředitel Raiffeisen Landesbank Linec dr. Scharinger. Setkal se se zástupci pedagogického sboru a studentů, aby jim předal videokameru a televizor, který banka na sjednanou dobu zapůjčila pro potřeby výuky.

Ve školním roce 1993/94 zahájilo studium v 1. ročníku Obchodní akademie 90 studentů. O pětileté studium byl velký zájem, neboť studenti po ukončení studia neměli problémy se svým uplatněním. Tříleté studium na Obchodní škole v tomto roce skončilo a další ročníky se již neotevřely.

Z pedagogického sboru odešli: ing. Věra Kubová, Mgr. Jindřiška Chromá a nově přišli: ing. Eva Smolíková, J. Svobodová, Mgr. Lenka Jírová. Znovu se vrátili vyučující Lubomír Pompl, ing. Irma Bohoňková a J. Hrušková uzavřela vedlejší pracovní poměr.

Od tohoto školního roku byla zahájena výuka na Vyšší obchodní akademii, která byla určena pro absolventy gymnázií a středních škol. Tento typ studia byl v rámci společného holandsko-českého projektu zaveden na dvanácti českých školách. Cílem školy bylo umožnit co největšímu počtu studentů zahraniční praxi v Německu a Rakousku. Docházka do školy nebyla povinná.

V listopadu se většina pedagogického sboru zúčastnila zájezdu do Lince. Na přelomu března a dubna se pak uskutečnil zájezd vybraných studentů do Francie.

Ve školním roce 1993/94 byla na Obchodní akademii založena fiktivní firma studentů OA Press a. s., jejíž hlavní náplní bylo vydávání školního časopisu pod názvem noa (malé písmeno není překlep). Zároveň na škole působily i další fiktivní firmy.

V dalším školním roce 1994/95 do pedagogického sboru přibyli tito vyučující: Mgr. Ivana Flekalová, Mgr. Jan Leskovec, Mgr. Ivana Pláteníková, ing. Bohumila Šindelářová, ing. Dana Walterová, Mgr. Jaroslava Vondrášková, Mgr. Jitka Wolgemuthová. Ze sboru naopak odešly Marta Volcová a J. Svobodová.

Ve školním roce 1994/95 se oddělilo studium Vyšší obchodní akademie od OA a začlenilo se do nově vzniklé Vyšší odborné školy.

Ve školním roce 1995/96 přišli do sboru Mgr. Petr Pánek, Mgr. Alena Opekarová, PhDr. Jaroslav Psík, PhDr. Vlastimila Urbanová a Mgr. Jana Šimánková.

I v tomto roce probíhaly zájezdy učitelů i žáků do zahraničí, hlavně do Rakouska a Velké Británie.

Ve školním roce 1996/97 došlo k přechodu z pětiletého studia na čtyřleté, což si vyžádalo změnu učebních plánů.[32] Na rozdíl od pětiletého studia nebyly v učebním plánu zahrnuty volitelné předměty, ale předměty povinně volitelné.

Ve školním roce 1996/97 odešli ze sboru tito profesoři: Vladimír Kodada, ing. Zdenko Macháček, Lubomír Pompl (všichni do důchodu), na jiná pracoviště ing. Jana Strádalová, JUDr. Věra Švejdová, Galina Snížková a ing. Dana Walterová. Pedagogický sbor působil v tomto složení: Mgr. Hans – Dieter Arndt, ing. Františka Cábová, Mgr. Květa Céeová, Mgr. Radka Čadková, ing. Jindra Černíková, Mgr. Ivana Flekalová, ing. Lenka Hrádková, Mgr. Miroslava Hudková, Mgr. Olga Jankovská, ing. Ivana Jaukerová, ing. Daniela Jindrová, Mgr. Lenka Jírová, Mgr. Martina Krejčová, ing. Eva Lederová, Mgr. Adolfa Leskovcová, Mgr. Jan Leskovec, Mgr. Zdeněk Linhart, PhDr. Olga Loukotková, Mgr. Vladimíra Machová, ing. Jordánka Nestorová, Mgr. Josef Ponikelský, Mgr. Ivana Pláteníková, Mgr. Miroslav Slanec, ing. Eva Smolíková, RNDr. Zdeňka Sokolová, Mgr. Jana Soukupová, Mgr. Pavlína Šimonková, ing. Bohumila Šindelářová, Mgr. Irena Vacíková, ing. Vladimíra Veselková, ing. Magda Vojtová, Mgr. Jaroslava Vondrášková, ing. Jana Zouzalová.

Ve školním roce 1997/98 působilo na škole 32 vyučujících v hlavním pracovním poměru, 3 ve vedlejším a 5 bylo zaměstnáno dohodou. Do pedagogického sboru nově přibyli: Mgr. Jitka Dvořáková, Mgr. Daniela Pokorná, Mgr. Radim Novotný a ing. Jiří Čejka. Na jiná pracoviště odešli Mgr. Martina Krejčová a Mgr. Josef Ponikelský.

V říjnu 1997 se ředitelka školy Ema Krauzová zúčastnila služební cesty do Dánska za účelem poznání demokratického systému ve školství.

[32] Vyučovalo se podle učebního plánu vydaného MŠMT ČR dne 25. března 1993 pod č. j. 14073/93-23 s platností od 1. září 1993. Viz přílohu č. 9.

Ve školním roce 1998/99 zůstal pedagogický sbor beze změn. Tento rok se konaly oslavy 80. výročí založení Obchodní akademie a k této příležitosti byl vydán Almanach OA.

Ve druhé polovině 90. let postupně došlo k lepšímu materiálnímu vybavení školy. Třídy byly vybaveny novým nábytkem a v každé třídě byla instalována bílá tabule, ve většině tříd bylo video a studentům bylo k dispozici celkem 50 počítačů ve čtyřech odborných učebnách. Pro výuku psaní na stroji byly dvě odborné učebny vybaveny elektronickými psacími stroji. Součástí školní tělocvičny byly i posilovací stroje. Ke škole patřila také školní jídelna a bufet. Na školním dvoře byly umístěny dva stoly pro stolní tenis a koš pro streetball.

Od školního roku 1998/99 proběhlo na škole připojení k internetu.

Ve školním roce 1999/2000 bylo na škole 15 tříd denního studia, z toho 4 třídy patřily ke končícímu pětiletému studiu (zakončenému maturitní zkouškou) a 11 tříd čtyřletého studia, z nichž jedna třída byla maturitní.

V pedagogickém sboru přestal působit Mgr. Jan Leskovec a nově přibyly profesorky Mgr. Marta Ferdanová (odešla v říjnu), Mgr. Marcela Košanová, ing. Olga Mánková a ing. Walter Matlášek. V říjnu 1999 přišly ještě Mgr. Eva Tonnerová a Mgr. Markéta Thonová a v březnu 2000 ing. Blanka Dvořáková. Studenti začali vydávat školní časopis Delirium.

Ve školním roce 2000/2001 působil pedagogický sbor v tomto složení: ředitelkou zůstala nadále Mgr. Ema Krauzová a její zástupkyně ing. Jindra Černíková. Z pedagogického sboru odešli: ing. Walter Matlášek, ing. Jiří Čejka, Mgr. Radim Novotný na jiná pracoviště, do důchodu ing. Bohumila Šindelářová a na mateřskou dovolenou Mgr. Ivana Flekalová. Do sboru přibyli ing. Pavla Boxanová, PhDr. Vladimír Mach, Mgr. Alena Malíková, Mgr. Petr Pánek na hlavní pracovní poměr a z mateřské dovolené se vrátila Mgr. Irena Vacíková.

Praxe studentů probíhala ve třetích ročnících a byla čtrnáctidenní. Většina studentů si místo ve firmě vybírala sama. Po proběhnutí praxe studenti zpracovali zprávu, kterou následně obhájili před komisí.

Studenti Obchodní akademie se tradičně účastní různých grafických, literárních, sportovních a dalších soutěží nejen regionálních, ale i celostátních, kde získávají přední místa. Žáci školy také každoročně organizují kulturně zábavný pořad Třída baví třídu (dále jen TBT), kterým se loučí s kalendářním rokem. Každá

třída si připraví scénku, kterou následně předvedou před ostatními třídami a pedagogickým sborem. Ovšem ani členové pedagogického sboru nezůstávají pasivní a také si připravují vystoupení, kterým baví své studenty.V posledních letech se TBT koná v kulturním domě Slávie.

5. Některé osobnosti Obchodní akademie z řad jejích absolventů

Doc. Ing. Zdeněk Tůma, CSc.

Narodil se v roce 1960. Na Obchodní Akademii v Českých Budějovicích začal studovat v roce 1974. „Známky měl jako každý jiný student, ale měl snahu něco umět. Hodně sportoval, hrál basketbal a byl kamarádský," vzpomíná jeho profesorka českého jazyka Adolfa Leskovcová. Po maturitě na OA vystudoval Vysokou školu ekonomickou, kde poté zůstal pracovat jako asistent. V roce 1986 přešel do Prognostického ústavu ČSAV, v roce 1990 na Univerzitu Karlovu, kde na Fakultě sociálních věd stále přednáší. V letech 1993 – 1995 byl poradcem ministra průmyslu a obchodu. Od roku 1995 byl hlavním ekonomem společnosti Patria Finance. Nyní je guvernérem České národní banky a bydlí v Praze.

Petr Jirmus

Tento klidný a cílevědomý bývalý student OA se stal za své doby jedním z nejslavnějších letců světa. Odchovanec Aeroklubu Karlštejn se v letech 1984 a 1986 stal absolutním mistrem světa v akrobatickém létání. (V těchto letech získal i dva tituly mistra Evropy.) Dnes pan Jirmus zastává funkci čestného předsedy Aeroklubu České republiky. Důkazem jeho špičkového létání je i to, že po roce 1989 létal s prezidentem republiky.

Martin Vozábal

V historii Obchodní akademie je Martin Vozábal nejlepším fotbalistou vůbec. Hrál již za prvoligové kluby Slávia Praha a Hradec Králové, dokonce se zúčastnil i Letních olympijských her v Sydney. Dnes je hráčem SK České Budějovice.

Mgr. Adolfa Leskovcová na něj vzpomíná takto: „Byl to milý, přátelský a hodný kluk se silným smyslem pro třídní sounáležitost. Byl velice citově založený, ale bohužel nedokázal sladit školu a náročný sport."

Marcela Klimešová

V roce 1998 se stala mistryní Evropy a zároveň mistryní světa juniorů v náročném sportu taekwon-do.

Její bývalá třídní učitelka Mgr. Lenka Jírová na ni vzpomíná následovně: „Byla to pracovitá a cílevědomá studentka, oblíbená v kolektivu. I když měla velký úspěch, byla velmi skromná. Nebyla to jedničkářka, ale patřila k těm lepším

studentům. Dokázala velmi dobře skloubit vrcholový sport a školu. Bylo na ní vidět, že ví, co chce."

6. Závěr

Po skončení druhé světové války a hlavně po únoru 1948, kdy převzala veškerou moc, byla komunistická strana vládnoucí stranou ve státě. Již v květnu 1948 začala platit nová komunistická ústava a další nedemokratické zákony na sebe nenechaly dlouho čekat.

Den po vyhlášení nové ústavy, tedy 10. května 1948; vyšel zákon o úpravě jednotného školství, jenž stanovil zásadu jednotné výchovy a jednotné školské soustavy, kterou rozčlenil na školy I. až III. stupně.

Stejně jako ekonomika i politický a kulturní život v Československu nabyl totalitního charakteru. Obchodní školství postupně přejímalo úkoly týkající se hospodářství budovaného na základě zespolečenštění výrobních prostředků a nového společenského zřízení. To se výrazně projevilo v umisťování absolventů. Klesl počet studentů umisťovaných v obchodech a zvýšil se jejich počet v průmyslu a družstevnictví.

Od roku 1945 byly učební plány a osnovy každoročně upravovány a měněny podle hospodářských potřeb. Od školního roku 1949/50 byl také změněn název na vyšší hospodářské školy (dříve čtyřleté obchodní akademie) a na hospodářské školy (dříve dvouleté veřejné obchodní školy). Postupně se na všech stupních škol prosadila výuka a výchova výhradně v duchu marxismu-leninismu. Všechny kulturní instituce a kulturní svazy, pokud nebyly zrušeny, se dostaly pod dohled komunistické strany. Nástrojem politické a ideologické propagandy se staly sdělovací prostředky, které byly pod přísnou stranickou kontrolou a státní cenzurou.

Již od poloviny padesátých let, od smrti J. V. Stalina a K. Gottwalda, u nás došlo ke zmírnění tvrdého politického kurzu. Ekonomické poměry se značně stabilizovaly a politická atmosféra se mírně liberalizovala. Vývojové změny našeho hospodářství se odrazily v dalších úpravách hospodářského školství. Na vyšších hospodářských a hospodářských školách byly zřízeny větve, tyto větve byly během let postupně reorganizovány. Učební plány a osnovy se neustále doplňovaly a přepracovávaly podle změn v našem hospodářství. Od počátku 50. let byly při hospodářských školách organizovány kurzy pro pracující a od poloviny 50. let byla zřízena další forma studia při zaměstnání, dálkové studium. Ve školním roce 1953/54

bylo zřízeno dvouleté večerní studium ekonomické školy, které o dva roky později zaniklo, avšak zřídilo se studium dálkové.

Po krátkém uvolnění v roce 1956 přinesla následující léta opět snahu po důsledné kontrole kultury a školství. Po A. Zápotockém se stal prezidentem státu první tajemník ÚV KSČ A. Novotný. Státní i stranická moc se ocitly v jedněch rukou. Vývoj směrem k centralizaci potvrdila i nová ústava, přijatá červenci 1960. S novou ústavou byl přijat i nový zákon o soustavě výchovy a vzdělávání, který opět změnil názvy vyšších hospodářských a hospodářských škol na vyšší školy ekonomické a ekonomické školy. Proti dřívějšímu velkému počtu úzkých specializací, které již nevyhovovaly, byly počty oborů sníženy. Ve skupině ekonomiky to bylo z 47 na 11. S těmito změnami se nutně měnily i učební plány a osnovy. Od poloviny 60. let se žactvo ekonomických škol značně feminizovalo, na ekonomických školách studovalo v té době asi 10% chlapců.

Do školního roku 1960/61 nebyla kronika Obchodní akademie (a nástupnických ústavů) v Českých Budějovicích vedena. Do roku 1950 existovaly pouze poznámky ke kronice a od té doby nebyly školní události zaznamenávány.V roce 1960 Střední ekonomická škola a Ekonomická škola zahájila vyučování v nové budově v Husově ulici č. 1. Tato budova potřebám školy vůbec nevyhovovala a brzdila její vývoj. Ředitelem školy byl od tohoto roku jmenován po dr. Janu Urválkovi, Josef Tomíšek.

Ve školním roce 1960/61 se zřídila dvouletá podniková škola obchodu. V tomto školním roce byla k ekonomické škole přičleněna také jazyková škola. Podle materiálu, který vydal v roce 1961 ÚV KSČ, směl být jedinou organizací mladých lidí pouze jednotný Československý svaz mládeže – spolu s Pionýrskou organizací.

Ve společnosti se v 60. letech začaly projevovat reformní snahy, které zasáhly politickou i kulturní sféru. Postupně docházelo k rozmachu umělecké tvorby, společenských věd, nastal jistý vzestup průmyslové i zemědělské výroby. Vývoj společnosti směřoval k politické krizi, která dospěla svého vrcholu v létě 1968, kdy náš stát přepadla spojená vojska SSSR, Bulharska, Maďarska, Polska a NDR a obsadila celou zemi. Sověti vzápětí unesli na své území představitele státu a KSČ; ti byli nuceni podepsat tzv. Moskevský protokol, čímž v podstatě mohla začít v Československu normalizace. Tyto události se bolestně dotkly i středního školství.

Mnoho učitelů bylo nuceno opustit svá místa. Na Střední ekonomické škole se ale díky obratnému a statečnému postoji ředitele Josefa Tomíška podařilo udržet téměř všechny členy pedagogického sboru, odejít musela jen jedna profesorka.

Školu provázely po celá 60., 70. i 80. léta velké technické a materiální nedostatky. Nedostatek místa se stával kritickým. V polovině 60. let bylo dokončeno alespoň vodovodní vedení. Zvláštností školního roku 1968/69 bylo zavedení pětidenního vyučovacího týdne.

Sedmdesátá léta byla ve znamení normalizace, která ovlivňovala školní události. Žáci si každoročně připomínali např. Říjnovou revoluci, výročí osvobození Československa od fašismu, Den znárodnění, Vítězný únor aj. Politická výchova prolnula všechny předměty. V roce 1970 byla na SEŠ založena organizace SSM. Ideově politickou činnost na škole koordinovala agitačně propagační komise.

Obnova totalitního režimu proběhla bez větších obtíží. Většina obyvatel se tak přestala o politické dění zajímat. Teprve až roku 1977, který se stal začátkem nástupu organizované politické opozice, vyšlo první prohlášení občanského hnutí Charty 77, která se chtěla zasazovat o dodržování lidských a občanských práv v Československu a upozorňovat na porušování komunistické ústavy.

Koncem 70. let byly původní dvě formy studia pro pracující – večerní a dálkové – převedeny pouze na dálkové studium s možností realizovat ve 4. a 5. ročnících tzv. studium kombinované.

Začátkem 80. let se středem pozornosti všech stala příprava nové školské soustavy, podle níž mělo dojít k integraci ekonomických předmětů. Začátkem 80. let odešlo do důchodu velký počet kmenových pracovníků školy včetně ředitele školy Josefa Tomíška. Novou ředitelkou školy se stala ing. Věra Dvořáková. Ve školním roce 1984/85 se na škole začal uskutečňovat Projekt československé výchovně vzdělávací soustavy. V listopadu 1986 byla otevřena přístavba školy, a tak se po dlouhých letech výuka všech tříd mohla soustředit do jedné budovy.

V 80. letech již nebylo možné držet československou společnost v neustálé strnulosti. V roce 1987 a hlavně v průběhu roku 1988 vznikaly různé občanské iniciativy. V průběhu celého roku 1989 vystupovali představitelé Charty 77 i ostatních demokratických iniciativ s požadavky změny politické kurzu. Vše pak vyvrcholilo v listopadových dnech roku 1989. Roznětkou výbuchu se stalo brutální rozehnání demonstrace, kterou na 17. listopad svolali představitelé studentského

hnutí a městský výbor SSM. Již 19. listopadu se ustanovilo Občanské fórum, jehož cílem bylo vybudování svobodného a demokratického státu. Po několika jednáních byla 10. prosince ustavena nová federální vláda a novým prezidentem republiky se stal Václav Havel.

Od roku 1990 probíhaly v našem státě důležité hospodářské reformy, které vedly k vytvoření kapitalistické ekonomiky. K nejdůležitějším opatřením patřily liberalizace cen a zahraničního obchodu a malá a velká privatizace znárodněného majetku. V letech 1992 – 1992 proběhla mezi českými a slovenskými politiky řada jednání o novém státoprávním uspořádání Československa, jejichž výsledkem byla dohoda o rozdělení společného státu. Dne 1. ledna 1993 vznikla samostatná Česká republika a Slovenská republika. V České republice pokračovaly v letech 1993-2000 politické a hospodářské reformy, které vedly k postupnému budování demokratického politického systému a funkční kapitalistické ekonomiky.

Se změnami ve společnosti po roce 1989 nastaly také změny na SEŠ v Českých Budějovicích. Od 1. září 1990/91 zahájila svou činnost Obchodní akademie a Obchodní škola. Novým ředitelem školy se stal ing. Petr Jaroš. Učitelům a žákům z OA a OŠ byla dána možnost cestování, a tak se v průběhu 90. let konalo mnoho zájezdů do zahraničí. A naopak zahraniční hosté z oblasti školství přijížděli na školu. Vybraní žáci, kteří uspěli v přijímacím řízení, mohli studovat na spřátelené OA v Gmündu. Ve školním roce 1992/93 vystřídala ve funkci ředitele školy ing. P. Jaroše Mgr. Ema Krauzová. Obchodní škola pak ukončila svou činnost v roce 1994, kdy ale zároveň vznikla Vyšší obchodní akademie určená pro absolventy gymnázií a středních škol.

Od školního roku 1996/97 došlo k přechodu z pětiletého na čtyřleté studium, což si vyžádalo novou změnu učebních plánů. V druhé polovině 90. let došlo postupně k lepšímu materiálnímu vybavení školy a v roce 1998 byla také škola připojena na internet.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Stručný přehled vývoje školy od založení do roku 1945

Příloha č. 2: Přehled vývoje OA od roku 1945 do roku 1968

Příloha č. 3: Učební plán OA na školní rok 1945/46

Příloha č. 4: Učební plán Veřejné obchodní školy na rok 1945/46

Příloha č. 5: Učební plán Hospodářské školy na rok 1950/51 – větev družstevní

Příloha č. 6: Učební plán Vyšší hospodářské školy na rok 1952/53 – větev podniková

Příloha č. 7: Učební plán EŠ na rok 1961/62 – obor hospodářská administrativa

Příloha č. 8: Učební plán OA na rok 1994/95 – pětileté denní studium

Příloha č. 9: Učební plán OA na rok 1996/97 – čtyřleté denní studium

Příloha č. 10: Budova OA v Husově ulici č. p. 1

Příloha č. 11: Vybavení školy ve druhé polovině 90. let

Příloha č. 1: Stručný přehled vývoje školy od založení do roku 1945[33]

Na začátku 20. století, kdy se stále více rozvíjel obchod, průmysl a peněžnictví, bylo potřeba založit ve městě obchodní učiliště, které by připravilo kvalifikované odborníky pro jednotlivé oblasti hospodářského života.

V Českých Budějovicích sice už existovala trojtřídní kupecká škola pokračovací, kterou ve večerních hodinách navštěvovali kupečtí učňové, ale již zdaleka neodpovídala potřebám a nárokům obchodu a vůbec hospodářství.

Obchodní a průmyslová komora v Českých Budějovicích se proto v březnu 1901 usnesla, že v sídle svého působení zřídí českou chlapeckou dvoutřídní obchodní školu, ke které zároveň připojí kupeckou školu pokračovací, která již existovala od roku 1891.

Dne 17. září 1901 byl tedy, po schválení učebních osnov tehdejším ministerstvem kultu a vyučování, otevřen první ročník obchodní školy. Škola byla umístěna v budově U zelené ratolesti v Husově ulici, kde jí bylo přiděleno šest místností.

O čtyři roky později, tedy v roce 1905, byl při škole zřízen také jednoroční obchodní kurz pro dívky, který se posléze v roce 1908 změnil na dvouletou dívčí obchodní školu.

V této době již školní místnosti výuce nedostačovaly, a tak Obchodní a průmyslová komora na své náklady vystavěla novou školní budovu také v Husově ulici (dnešní Husova ulice č. p. 9).

Ještě před koncem první světové války, dne 7. června 1918, bylo výnosem ministerstva kultu a vyučování ve Vídni povoleno zřízení obchodní akademie. Po vzniku samostatného československého státu se ústav v roce 1919 ještě rozšířil o dívčí obchodní akademii a abiturientský kurz a v roce 1921 byla připojena ještě německá obchodní škola a trojtřídní německá kupecká škola pokračovací. Z tohoto důvodu město České Budějovice poskytlo celému ústavu budovu bývalé německé obchodní školy v dnešní Dukelské ulici, dále sousední budovu bývalé německé měšťanské školy a II. poschodí německé odborné školy instalatérské. Město zároveň

[33] Viz *XVI. Výroční zprávu SEŠ*, s. 27 – 32.

začalo s rozsáhlou přístavbou k bývalé německé obchodní škole, tato přístavba byla dokončena již v roce 1926.

S vypuknutím druhé světové války nastaly změny i pro obchodní akademii. Již začátkem okupace, od 1. září 1939, byla většina učeben ve starší části budovy v nynější Dukelské ulici přidělena nově zřízené německé obchodní akademii. V dalším roce byla celá česká obchodní akademie přestěhována do sousedního traktu s vchodem z Alšovy ulice, když původní budova byla předána německé obchodní akademii, a to i s veškerým zařízením. Ani toto stěhování nebylo konečné. Dne 1. ledna 1941 musela být školní budova v Alšově ulici vyklizena a obchodní akademie byla přestěhována do bývalého učitelského ústavu v ulici Matice školské. Toto bezpráví, kterého se němečtí okupanti dopustili, bylo českobudějovickým měšťanstvem přijímáno s krajním rozhořčením. Následující rok bylo nařízeno nové stěhování, a to do klášterní budovy v Rudolfovské ulici, do I. a II. poschodí. V těchto prostorách pak obchodní akademie s obchodní školou a kupeckou školou pokračovací přečkala až do konce okupace. Ovšem ještě před úplným koncem války, v únoru 1945, přišel rozkaz k vyklizení učeben a většiny kabinetů a do těchto místností byli nastěhováni němečtí uprchlíci. Během války byly také postupně rušeny jednotlivé ročníky obchodní akademie.

Po osvobození se ředitelství školy podařilo získat zpět budovu v Dukelské ulici, která byla sice znečištěna a zamořena hmyzem, navíc bombardováním byla vytlučena okna a poškozena krytina, ale díky ředitelství a pedagogickému sboru se podařilo v poměrně krátkém čase celou budovu vyčistit a částečně i opravit, takže již 11. června 1949 mohlo začít vyučování.

Od července 1901 do roku 1905 stál v čele nově zřízené obchodní školy Hugo Pávek, ve školním roce 1905/06 dr. František Zachoval, ve školních letech 1906–1919 řídil školu Josef Získal, do roku 1936 Josef Černoch, ve školním roce 1936/37 Antonín Pochop a v letech 1937-1941 Vratislav Čermák. Od roku 1941 do roku 1949 stál v čele školy PhDr. Bartoloměj Víta a na jeho místo pak nastoupil JUDr. Jan Urválek, který funkci ředitele zastával až do roku 1959. V závěru jeho působení, v roce 1958, se škola stěhuje z budovy v Dukelské ulici do bývalé měšťanské školy v téže ulici.

Zpracovala Miloslava Fialová

Příloha č. 2: Přehled vývoje OA od roku 1945 do roku 1968

Školní rok	Název školy	Specializace	Délka studia	Druh studia	Forma studia	Počet všech tříd	Počet všech žáků
1945-46	OA dr. Beneše	-	2leté	denní	denní	6	255
1946-47	Veř. obchodní škola	-	2leté	denní	denní	5	202
1947-48	Veř. obchodní škola	-	2leté	denní	denní	3	109
1948-49	Veř. obchodní škola	-	2leté	denní	denní	4	163
1949-50	Hospodářská škola	podniková	2leté	denní	denní	4	126
1949-50	Vyšší hosp. škola	zříz. výnosem MŠVU	2leté	denní	denní	1	17
1950-51	Vyšší hosp. škola	-//- družstevní vět.	2leté	denní	denní	1	18
1950-51	Hosp. škola	podniková	2leté	denní	denní	3	96
1950-51	Hosp. škola	družstevní	2leté	denní	denní	1	35
1951-52	Vyš. hosp. škola	podniková	2leté	denní	denní	2	81
1951-52	Vyš. hosp. škola	družstevní	2leté	denní	denní	1	31
1952-53	Vyš. hosp. škola	podniková	2leté	denní	denní	3	118

1953-54	Vyš. hosp. škola	podniková	2leté	denní	denní	4	166
1954-55	Hosp. škola	korespondence	2leté	denní	denní	1	35
1954-55	Hosp. škola	účet. evidence	2leté	denní	denní	1	46
1954-55	Hosp. škola	podniková	2leté	denní	denní	2	93
1955-56	Hosp. škola	korespondence	2leté	denní	denní	1	40
1955-56	Hosp. škola	účet. evidence	2leté	denní	denní	1	44
1955-56	Hosp. škola	podn. a nov. stenografika	2leté	denní	denní	1	38
1955-56	Hosp. škola	-	2leté	Externí studium		-	1
1956-57	Hosp. škola	hospodářská administrativa	2leté	denní	denní	1	34
1956-57	Hosp. škola	podn. a nov. stenografika	2leté	denní	denní	1	43
1956-57	Hosp. škola	finance a národ. evidence	2leté	denní	denní	1	12
1957-58	Hosp. škola	finance a národ. evidence	2leté	denní	denní	1	12
1957-58	Hosp. škola	hospodářská administrativa	2leté	denní	denní	2	71
1958-59	Hosp. škola	hospodářská administrativa	2leté	denní	denní	2	65
1959-60	Hosp. škola	hospodářská administrativa	2leté	denní	denní	2	62

1960-61	Hosp. škola	hospodářská administrativa	2leté	denní	denní	2	58
1961-62	Ekon. škola	hospodářská administrativa	2leté	denní	denní	2	60
1962-63	Ekon. škola	hospodářská administrativa	2leté	denní	denní	2	66
1963-64	Ekon. škola	hospodářská administrativa	2leté	denní	denní	2	78
1964-65	Ekon. škola	hospodářská administrativa	2leté	denní	denní	2	83
1965-66	Ekon. škola	hospodářská administrativa	2leté	denní	denní	2	79
1966-67	Ekon. škola	hospodářská administrativa	2leté	denní	denní	2	80
1967-68	Ekon. škola	hospodářská administrativa	2leté	denní	denní	2	82
1968-69	Ekon. škola	hospodářská administrativa	2leté	denní	denní	2	84
Školní rok	**Název školy**	**Specializace**	**Délka studia**	**Druh studia**	**Forma studia**	**Počet všech tříd**	**Počet všech žáků**
1945-46	OA dr. Beneše	hospodářská administrativa	4leté	denní	denní	7	298
1946-47	OA dr. Beneše	hospodářská administrativa	4leté	denní	denní	7	290
1947-48	OA dr. Beneše	hospodářská administrativa	4leté	denní	denní	9	334
1948-49	OA dr. Beneše	hospodářská administrativa	4leté	denní	denní	10	361
1949-50	Vyš. hosp. škola	podniková	4leté	denní	denní	8	249

1950-51	Vyš. hosp. škola	podniková	4leté	denní	denní	7	201
1951-52	Vyš. hosp. škola	podniková	4leté	denní	denní	6	176
1952-53	Vyš. hosp. škola	podniková	4leté	denní	denní	4	130
1953-54	Vyš. hosp. škola	podniková	4leté	denní	denní	7	219
1954-55	Vyš. hosp. škola	podniková	4leté	denní	denní	8	252
1955-56	Hosp. škola	ekon. organ.	4leté	denní	denní	7	264
1955-56	Hosp. škola	finance a nár. hosp.;peníze a úvěr	4leté	denní	denní	1	24
1956-57	Hosp. škola	ekon. prům.	4leté	denní	denní	5	176
1956-57	Hosp. škola	finan. a nár. evidence	4leté	denní	denní	1	38
1957-58	Hosp. škola	ekon. obchodu	4leté	denní	denní	3	101
1957-58	Hosp. škola	ekon. prům.	4leté	denní	denní	2	68
1957-58	Hosp. škola	finan. a nár. evidence	4leté	denní	denní	1	37
1958-59	Hosp. škola	ekon. obchodu	4leté	denní	denní	4	131
1958-59	Hosp. škola	finan. a nár. evidence	4leté	denní	denní	1	34
1959-60	Hosp. škola	finan. a nár. evidence	4leté	denní	denní	1	36

1959-60	Hosp. škola	ekon. obchodu	4leté	denní	denní	3	94
1960-61	Hosp. škola	všeobecná ekonomika	4leté	denní	denní	4	126
1960-61	Hosp. škola	všeobecná ekonomika	2leté	denní	denní	1	27
1961-62	Stř.ek.škola	všeobecná ekonomika	4leté	denní	denní	4	133
1961-62	Stř.ek.škola	všeobecná ekonomika	2leté	denní	denní	2	42
1962-63	Stř.ek.škola	všeobecná ekonomika	4leté	denní	denní	5	183
1962-63	Stř.ek.škola	všeobecná ekonomika	2leté	denní	denní	2	39
1963-64	Stř.ek.škola	všeobecná ekonomika	4leté	denní	denní	6	224
1963-64	Stř.ek.škola	všeobecná ekonomika	2leté	denní	denní	1	23
1964-65	Stř.ek.škola	všeobecná ekonomika	4leté	denní	denní	7	277
1965-66	Stř.ek.škola	všeobecná ekonomika	4leté	denní	denní	8	313
1966-67	Stř.ek.škola	všeobecná ekonomika	4leté	denní	denní	9	362
1967-68	Stř.ek.škola	všeobecná ekonomika	4leté	denní	denní	10	402
1968-69	Stř.ek.škola	všeobecná ekonomika	4leté	denní	denní	12	481

Školní rok	Název školy	Specializace	Délka studia	Druh studia	Forma studia	Počet všech tříd	Počet všech žáků
1956-57	Hosp. škola	finan. a nár. evidence	2leté	pro pracující	večerní	2	42
1957-58	Hosp. škola	finan. a nár. evidence	2leté	pro pracující	večerní	3	55
1957-58	Hosp. škola	finan. a nár. evidence	3leté	pro pracující	večerní	1	18
1958-59	Hosp. škola	finan. a nár. evidence	2leté	pro pracující	večerní	2	32
1958-59	Hosp. škola	finan. a nár. evidence	3leté	pro pracující	večerní	1	18
1959-60	Hosp. škola	finan. a nár. evidence	2leté	pro pracující	večerní	7	148
1959-60	Hosp. škola	finan. a nár. evidence	3leté	pro pracující	večerní	2	32
1960-61	Ekon. škola	všeobecná ekonomika	2leté	pro pracující	večerní	5	78
1960-61	Ekon. škola	všeobecná ekonomika	3leté	pro pracující	večerní	5	108
1961-62	Ekon. škola	hospodářská administrativa	3leté	pro pracující	večerní	6	133
1961-62	SEŠ	všeobecná ekonomika	3leté	pro pracující	večerní	5	89
1961-62	Stř.ek.škola pro pracující	všeobecná ekonomika	2leté	pro pracující	večerní	1	16
1962-63	Stř.ek.škola pro pracující	všeobecná ekonomika	2leté	pro pracující	večerní	1	8
1962-63	EŠ	hospodářská administrativa	3leté	pro pracující	večerní	9	255

1962-63	SEŠ	všeobecná ekonomika	3leté	pro pracující	večerní	4	67
1963-64	EŠ	hospodářská administrativa	3leté	pro pracující	večerní	10	214
1963-64	SEŠ	všeobecná ekonomika	3leté	pro pracující	večerní	3	76
1964-65	EŠ	hospodářská administrativa	3leté	pro pracující	večerní	10	238
1964-65	SEŠ	všeobecná ekonomika	3leté	pro pracující	večerní	3	67
1965-66	SEŠ	všeobecná ekonomika	5leté	pro pracující	večerní	2	53
1965-66	EŠ	hospodářská administrativa	3leté	pro pracující	večerní	10	241
1966-67	EŠ	hospodářská administrativa.	3leté	pro pracující	večerní	8	182
1966-67	SEŠ	všeobecná ekonomika	5leté	pro pracující	večerní	2	45
1967-68	EŠ	hospodářská administrativa	3leté	pro pracující	večerní	5	115
1967-68	SEŠ	všeobecná ekonomika	5leté	pro pracující	večerní	1	23
1968-69	EŠ	hospodářská administrativa	3leté	pro pracující	večerní	5	107
1968-69	SEŠ	všeobecná ekonomika	5leté	pro pracující	večerní	1	20
1968-69	SEŠ	všeobecná ekonomika	3leté	pro pracující	večerní	1	15

Školní rok	Název školy	Specializace	Délka studia	Druh studia	Forma studia	Počet všech tříd	Počet všech žáků
1955-56	Hosp. škola	finan. a nár. evidence	2leté	pro prac.	dálková	1	13
1956-57	Hosp. škola	finan. a nár. evidence	2leté	pro prac.	dálková	2	30
1956-57	Hosp. škola	ekonom. vnitř. obchodu	2leté	pro prac.	dálková	1	20
1957-58	Hosp. škola	ekonom. vnitř. obchodu	2leté	pro prac.	dálková	1	20
1957-58	Hosp. škola	finan. a nár. evidence	2leté	pro prac.	dálková	2	41
1958-59	Hosp. škola	finan. a nár. evidence	2leté	pro prac.	dálková	2	48
1956-57	Hosp. škola	finan. a nár. evidence	3leté	pro prac.	dálková	1	26
1957-58	Hosp. škola	finan. a nár. evidence	3leté	pro prac.	dálková	1	22
1958-59	Hosp. škola	finan. a nár. evidence	3leté	pro prac.	dálková	2	42
1959-60	Hosp. škola	finan. a nár. evidence	2leté	pro prac.	dálková	2	68
1959-60	Hosp. škola	finan. a nár. evidence	3leté	pro prac.	dálková	2	50
1960-61	EŠ	všeobecná ekonomika	3leté	pro prac.	dálková	3	76
1960-61	EŠ	finan. a nár. evidence	2leté	pro prac.	dálková	2	54
1960-61	SEŠ	finan.- nástavba	3leté	pro prac.	dálková	3	81

1961-62	EŠ	všeobecná ekonomika	3leté	pro prac.	dálková	7	144
1961-62	SEŠ	všeobecná ekonomika	2leté	pro prac.	dálková	2	46
1961-62	SEŠ	všeobecná ekonomika	2leté	pro prac.	dálková	3	63
1961-62	Střed. škola pro pracující	-	2leté	pro prac.	dálková	2	30
1962-63	EŠ	všeobecná ekonomika	3leté	pro prac.	dálková	7	199
1962-63	SEŠ	všeobecná ekonomika	2leté	pro prac.	dálková	3	67
1962-63	SEŠ	všeobecná ekonomika	2leté	pro prac.	dálková	3	62
1963-64	EŠ	hospodářská administrativa	3leté	pro prac.	dálková	8	209
1963-64	SEŠ	všeobecná ekonomika	2leté	pro prac.	dálková	4	98
1963-64	SEŠ	všeobecná ekonomika	3leté	pro prac.	dálková	3	74
1964-65	EŠ	hospodářská administrativa	3leté	pro prac.	dálková	8	198
1964-65	SEŠ	všeobecná ekonomika	2leté	pro prac.	dálková	4	94
1964-65	SEŠ	všeobecná ekonomika	3leté	pro prac.	dálková	5	108
1965-66	EŠ	hospodářská administrativa	3leté	pro prac.	dálková	5	148
1965-66	SEŠ	všeobecná ekonomika	2leté	pro prac.	dálková	3	85
1965-66	SEŠ	všeobecná ekonomika	3leté	pro prac.	dálková	5	96

1966-67	EŠ	hospodářská administrativa	3leté	pro prac.	dálková	4	110
1966-67	SEŠ	všeobecná ekonomika	2leté	Pro prac.	dálková	4	90
1966-67	SEŠ	všeobecná ekonomika	3leté	pro prac.	dálková	5	112
1967-68	EŠ	hospodářská administrativa	3leté	pro prac.	dálková	5	139
1967-68	SEŠ	všeobecná ekonomika	2leté	pro prac.	dálková	4	89
1967-68	SEŠ	všeobecná ekonomika	3leté	pro prac.	dálková	6	145
1968-69	EŠ	hospodářská administrativa	3leté	pro prac.	dálková	6	125
1968-69	SEŠ	všeobecná ekonomika	2leté	pro prac.	dálková	4	80
1968-69	SEŠ	všeobecná ekonomika	3leté	pro prac.	dálková	6	134
Školní rok	**Název školy**	**Specializace**	**Délka studia**	**Druh studia**	**Forma studia**	**Počet všech tříd**	**Počet všech žáků**
1953-54	Železniční škola při HŠ	želez. odb. škola	2leté	pro prac.	večer. kurzy	1	23
1954-55	Železniční škola při HŠ	želez. odb. škola	2leté	pro prac.	večer. kurzy	1	23
1953-54	Státní škola pro stenogr. při HŠ	-	2leté	pro prac.	večer. kurzy	1	18
1954-55	Státní škola pro stenogr. při HŠ	-	2leté	pro prac.	večer. kurzy	1	14
1956-57	HŠ	finan. a nár. evidence	2leté	pro prac.	kurzy	1	5

1957-58	HŠ	finan. a nár. evidence	2leté	pro prac.	vybr. předm.	1	3
1956-57	HŠ	účet. eviden.	2leté	pro prac.	kurzy ext.	1	15
1957-58	HŠ	účet. eviden.	2leté	pro prac.	kurzy ext.	1	13
1956-57	HŠ	finan. a nár. evidence	2leté	Pro prac.	kurzy ext.	1	13
1967-58	HŠ	finan. a nár. evidence	2leté	pro prac.	kurzy ext.	1	14
1955-56	HŠ	účet. eviden.	2leté	pro prac.	kurzy ext.	1	26
1955-56	HŠ	statistika	2leté	pro prac.	kurzy ext.	1	23
1956-57	HŠ	účet. eviden.	2leté	pro prac.	kurzy ext.	1	26
1956-57	HŠ	statistika	2leté	pro prac.	kurzy ext.	1	23
1955-56	HŠ	finan. a nár. evidence	3leté	pro prac.	kurz DS	1	24
1956-57	HŠ	finan. a nár. evidence	3leté	pro prac.	kurz DS	2	44
1957-58	HŠ	finan. a nár. evidence	3leté	pro prac.	-	2	42
1958-59	HŠ	finan. a nár. evidence	3leté	pro prac.	-	-	-
1957-58	HŠ	KNV	2leté	pro prac.	kurz DS	1	10
1958-59	HŠ	KNV	2leté	pro prac.	kurz DS	1	10

1960-61	SEŠ	vnitřní obch.	2leté	pro prac.	kurz DS	2	57
1961-62	SEŠ	vnitřní obch.	2leté	pro prac.	kurzy	2	49
1964-65	SEŠ	kurz pro prac. spojů	2leté	pro prac.	kurzy	1	28
1965-66	SEŠ	vnitřní obch.	2leté	pro prac.	kurzy	2	98
1965-66	SEŠ	pro prac. V peněžnictví	2leté	pro prac.	kurzy	1	34
1965-66	SEŠ	všeobecná ekonomika	2leté	pro prac.	kurzy	1	13
1965-66	SEŠ	pro prac. ČSD	3leté	pro prac.	kurzy	1	14
1965-66	SEŠ	pro prac. spol. strav.	2leté	pro prac.	kurzy	1	41
1965-66	SEŠ	pro prac. spojů	2leté	pro prac.	kurzy	1	30
1965-66	SEŠ	všeobecná ekonomika	2leté	pro prac.	kurzy	2	31
1966-67	SEŠ	pro prac. spojů	2leté	pro prac.	kurzy	1	30
1966-67	SEŠ	pro prac. v peněžnictví	2leté	pro prac.	kurzy	2	33
1966-67	SEŠ	pro prac. spol. strav.	2leté	pro prac.	kurzy	1	41
1966-67	SEŠ	pro prac. ČSD	3leté	pro prac.	kurzy	1	14
1966-67	SEŠ	vnitřní obch.	2leté	pro prac.	kurzy	2	41
1967-68	SEŠ	všeobecná ekonomika	3leté	pro prac.	kurzy	1	20

1967-68	SEŠ	všeobecná ekonomika	2leté	pro prac.	kurzy	2	44
1967-68	SEŠ	vnitřní obch.	2leté	pro prac.	kurzy	1	31
1967-68	SEŠ	pro prac. MH	2leté	pro prac.	kurzy	1	35
1967-68	SEŠ	pro prac. spojů	2leté	pro prac.	kurzy	1	31
1967-68	SEŠ	pro prac. ČSD	3leté	pro prac.	kurzy	1	14
1968-69	SEŠ	pro prac. MH	2leté	pro prac.	kurzy	1	35
1968-69	SEŠ	vnitřní obch.	2leté	pro prac.	kurzy	1	31
1968-69	SEŠ	všeobecná ekonomika	2leté	pro prac.	kurzy	1	25
1968-69	SEŠ	všeobecná ekonomika	3leté	pro prac.	kurzy	1	20

Zdroj: Kronika SEŠ a EŠ ze školních let 1960 – 1965

Příloha č. 3: Učební plán OA na školní rok 1945/46

Povinné vyučovací předměty	Ročník	I.	II.	III.	IV.
		Počet týdenních hodin			
1.	Jazyk český	4	4	4	4
2.	Jazyk ruský	4	4	4	4
3.	Jazyk relativně povinný	4	4	4	3
4.	Dějepis	2	2	2	2
5.	Zeměpis	2	2	2	2
6.	Matematika	2	2	2	2
7.	Fyzika	3	-	-	-
8.	Chemie	-	2	2	-
9.	Obchodní nauka	3	3	-	-
10.	Účetnictví a cvičný kontor	2	3	2	4
11.	Obchodní korespondence	2	2	-	-
12.	Kupecké počty	2	2	2	2
13.	Nauka o podniku	-	-	2	2
14.	Národohospodářská nauka	-	-	-	2
15.	Právní nauka	-	-	2	2
16.	Nauka o zboží	-	-	2	2
17.	Těsnopis	2	2	2	1
18.	Psaní na stroji	-	2	2	2
19.	Krasopis	2	-	-	-
20.	Tělesná výchova	2	2	2	2
	Nepovinné vyučovací předměty				
21.	Cvičení z fyziky a chemie	2	2	-	-

Zdroj: Šimáček, O., Vývoj ekonomického školství v Československé socialistické republice v letech 1945 – 1965, Výzkumný ústav odborného školství, Praha 1967

Příloha č. 4: Učební plán Veřejné obchodní školy na rok 1945/46

Povinné vyučovací předměty		Ročník	I.	II.
		Počet týdenních hodin		
1.	Jazyk český		4	4
2.	Jazyk ruský		4	4
3.	Zeměpis		3	3
4.	Občanská a podnikatelská výchova		-	2
5.	Obchodní nauka		3	3
6.	Účetnictví a cvičný kontor		4	4
7.	Obchodní korespondence		2	2
8.	Kupecké počty		3	3
9.	Nauka o zboží		3	3
10.	Těsnopis		3	3
11.	Psaní na stroji		3	3
12.	Krasopis		2	-
13.	Tělesná výchova		2	2

Zdroj: Šimáček, O., Vývoj ekonomického školství v Československé socialistické republice v letech 1945 – 1965, Výzkumný ústav odborného školství, Praha 1967

Příloha č. 5: Učební plán Hospodářské školy na rok 1950/51 – větev družstevní

Povinné vyučovací předměty		Ročník	I.	II.
			Počet týdenních hodin	
1.	Jazyk vyučovací		4	4
2.	Jazyk ruský		2	2
3.	Dějepis		2	-
4.	Zeměpis		2	2
5.	Nauka o státě		2	-
6.	Politická ekonomie		2	2
7.	Matematika		2	2
8.	Nauka o výrobě		2	2
9.	Encyklopedie zemědělství		-	2/-
10.	Družstevní organizace zemědělství		-	-/2
11.	Podnikové početnictví		4	2
12.	Družstevnictví a družstevní právo		2	4
13.	Technika a metodika plánování		-	2
14.	Těsnopis		4	4
15.	Psaní na stroji		4	4
16.	Družstevní praktikum		2	2
17.	Tělesná výchova		2	2

Zdroj: Šimáček, O., Vývoj ekonomického školství v Československé socialistické republice v letech 1945 – 1965, Výzkumný ústav odborného školství, Praha 1967

Příloha č. 6: Učební plán Vyšší hospodářské školy na rok 1952/53 – větev podniková

Povinné vyučovací předměty		Ročník	I.	II.	III.	IV.
			Počet týdenních hodin			
1.	Jazyk český		4	3	3	3
2.	Jazyk ruský		3	3	3	3
3.	Jazyk volitelný		3	3	3	3
4.	Dějepis		3	2	-	-
5.	Hospodářský zeměpis		-	-	2	2
6.	Politická ekonomie		-	2	2	-
7.	Matematika		3	3	-	-
8.	Fyzika		3	-	-	-
9.	Chemie		3	2	-	-
10.	Nauka o výrobě		2	2	3	2
11.	Organizace a plánování podniků		3	3	3	3
12.	Účetnictví		2	4	6	6
13.	Hospodářské počty		2	2	2	-
14.	Statistika		-	-	2	2
15.	Právní nauka		-	-	2	2
16.	Těsnopis		3	2	2	-
17.	Psaní na stroji		-	2	2	-
18.	Hospodářské písemnosti		-	-	-	3
19.	Ekonomika průmyslu		-	-	-	4
20.	Cvičení z ekonomiky průmyslu		-	-	-	2
21.	Tělesná a branná výchova		3	3	3	3

Zdroj: Šimáček, O., Vývoj ekonomického školství v Československé socialistické republice v letech 1945 – 1965, Výzkumný ústav odborného školství, Praha 1967

Příloha č. 7: Učební plán EŠ na rok 1961/62 – obor hospodářská administrativa

Povinné vyučovací předměty		Ročník I.	II.
		Počet týdenních hodin	
1.	Český jazyk a literatura	4	4
2.	Ruský jazyk	2	1
3.	Hospodářský zeměpis	2	2
4.	Občanská výchova	1	1
5.	Matematika	-	3
6.	Tělesná výchova	3	3
7.	Základy výroby	5	2
8.	Ekonomika a organizace odvětví	3	3
9.	Finance a úvěr	-	2
10.	Účetní evidence	3	3
11.	Statistika	-	2
12.	Hospodářské počty	3	-
13.	Technika administrativy	6	6
14.	Těsnopis	4	4
Nepovinné vyučovací předměty			
15.	Základy mechanizace evidence a výpočetních prací	-	2
16.	Sportovní hry	2	2

Zdroj: Šimáček, O., Vývoj ekonomického školství v Československé socialistické republice v letech 1945 – 1965, Výzkumný ústav odborného školství, Praha 1967

Příloha č. 8: Učební plán OA na rok 1994/95 – pětileté denní studium

Kategorie a názvy vyučovacích předmětů		Zkratka	Počet týdenních hodin				
A. Povinné předměty			I.	II.	III.	IV.	V.
1.	Český jazyk a literatura	CJL	3	3	3	3	3
2.	Anglický jazyk	ANJ	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3
3.	Německý jazyk	NEJ	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3
4.	Občanská nauka	OVN	1	1	1	-	-
5.	Dějepis	DEJ	2	2	-	-	-
6.	Hospodářský zeměpis	HOZ	-	-	2	2	-
7.	Fyzika	FYZ	2	-	-	-	-
8.	Chemie	CHE	2	-	-	-	-
9.	Úvod do zbožíznalství	UZB	3	2	-	-	-
10.	Matematika	MAT	3	3	2	2	-
11.	Ekonomika	EKO	3	3/3	3/3	3/3	3/3
12.	Účetnictví	UCE	-	3/3	3/3	3/3	3/3
13.	Hospodářské výpočty	HOV	2	-	-	-	-
14.	Statistika	STA	-	-	3/3	-	-
15.	Výpočetní technika	VYT	-	3/3	3/3	-	-
16.	Obchodní korespondence	OBK	3/3	2/2	2/2	1/1	-
17.	Právo	PRA	-	-	-	-	3
18.	Integrovaný ekonomický předmět	IEP	-	-	-	4/4	4/4
19.	Komunikace	KOM	-	-	-	-	2/2
20.	Tělesná výchova	TEV	2/2	2/2	2/2	2/2	2/2
B. Nepovinné předměty							
21.	Sportovní hry	SPH	2	-	-	-	-
22.	Řízení motorových vozidel	ŘMV	-	-	-	2	-

C. Volitelné předměty (VOP)		Počet týdenních hodin				
		I.	II.	III.	IV.	V.
1.	Cestovní ruch - technika	-	2	-	-	-
2.	Cestovní ruch - ekonomika	-	-	2	-	-
3.	Cestovní ruch - zeměpis	-	-	-	2	-
4.	Cestovní ruch - marketing	-	-	-	-	2
5.	Těsnopis	-	2	2	-	-
6.	Stenotypistika	-	-	-	2	2
7.	Sekretářské práce	-	-	-	2	2
8.	Konverzace v ANJ	-	2	2	2	-
9.	Konverzace v NEJ	-	2	2	2	-
10.	Korespondence v ANJ	-	-	-	-	2
11.	Korespondence v NEJ	-	-	-	-	2
12.	Dějiny kultury	-	2	-	-	-
13.	Psychologie a sociologie	-	-	-	2	-
14.	Personální management	-	-	-	-	2
15.	Matematika	-	-	-	2	2
16.	Státní správa	-	-	-	2	2
17.	Fiktivní firma	-	-	-	2	2
18.	Informatika	-	-	-	2	2
19.	Marketing	-	-	-	2	-
20.	Finanční management	-	-	-	-	2
21.	Ekonomie	-	-	-	2	-
22.	Matematika - informatika	-	-	-	-	2
23.	Aplikovaná ekonomie	-	-	2	-	-

Zdroj: Zpráva o činnosti OA za rok 1995

Příloha č. 9: Učební plán OA na rok 1996/97 – čtyřleté denní studium

A. Povinné předměty		Zkratky	I.	II.	III.	IV.
1. Předměty povinného základu			Počet týdenních hodin			
1.	Český jazyk a literatura	CJL	3	3	3	3
2.	Anglický jazyk	ANJ	3/3	3/3	3/3	3/3
3.	Druhý cizí jazyk	DCJ	3/3	3/3	3/3	3/3
4.	Občanská nauka	OBN	1	-	-	-
5.	Dějepis	DEJ	2	2	-	-
6.	Hospodářský zeměpis	HOZ	2	2	-	-
7.	Úvod do zbožíznalství	UZB	2	2	2	-
8.	Matematika	MAT	3	3	2	2
9.	Ekonomika	EKO	3	3	3/3	3/3
10.	Účetnictví	UCE	-	3/3	4/4	4/4
11.	Hospodářské výpočty	HOV	2	-	-	-
12.	Statistika	STA	-	-	3	-
13.	Výpočetní technika	VYT	3/3	3/3	-	-
14.	Obchodní korespondence	OBK	3/3	2/2	2/2	1/1
15.	Právo	PRA	-	-	-	3
16.	Tělesná výchova	TEV	2/2	2/2	2/2	2/2
2. Volitelné předměty						
17.	Integrovaný ekonomický předmět	IEP	-	-	3/3	4/4
18.	Komunikace	KOM	-	1/1	-	1/1
29.	Ekonomické teorie	EKT	-	-	-	3
20.	Psychologie a sociologie	PSS	-	-	2	-

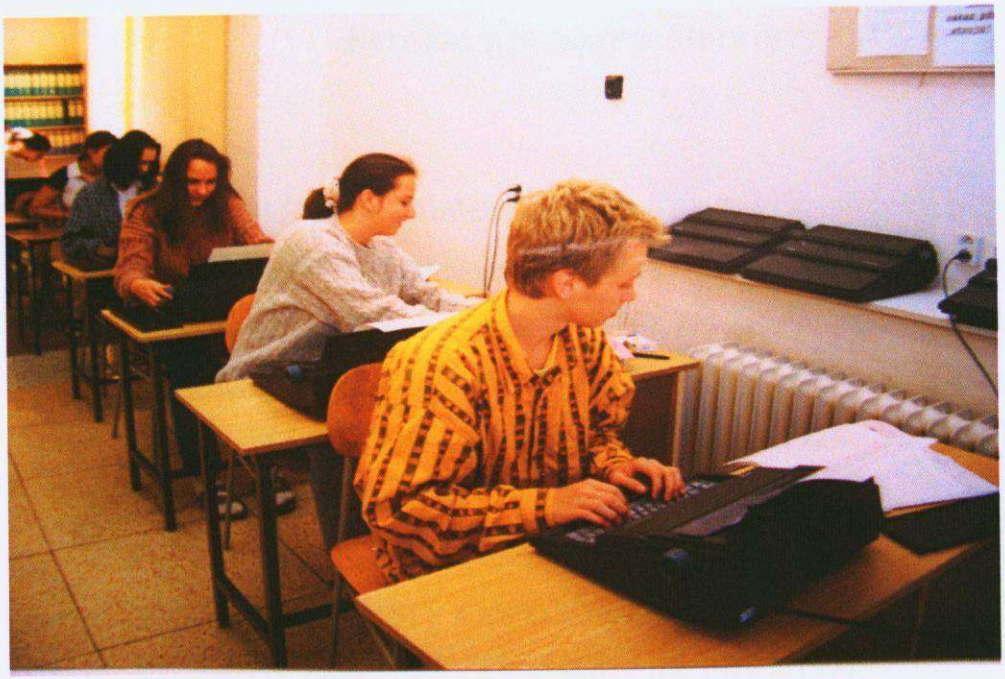
Zdroj: Výroční zpráva OA z roku 1996 – 1997

Příloha č. 10: Budova OA v Husově ulici č. p. 1

Příloha č. 11: Vybavení školy ve druhé polovině 90. let

Zdroj: Kronika OA ze školních let 1990 – 2006

Seznam pramenů a literatury

I. Prameny

- Kronika SEŠ a EŠ ze školních let 1960 – 1965
- Kronika SEŠ a EŠ ze školních let 1965 – 1970
- Kronika SEŠ ze školních let 1977 – 1988
- I. Výroční zpráva SEŠ a EŠ za školní rok 1971 – 1972
- II. Výroční zpráva SEŠ a EŠ za školní rok 1972 – 1973
- III. Výroční zpráva SEŠ a EŠ za školní rok 1973 – 1974
- IV. Výroční zpráva SEŠ a EŠ za školní rok 1974 – 1975
- V. Výroční zpráva SEŠ a EŠ za školní rok 1975 – 1976
- VI. Výroční zpráva SEŠ a EŠ za školní rok 1976 – 1977
- VII. Výroční zpráva SEŠ a EŠ za školní rok 1977 – 1978
- VIII. Výroční zpráva SEŠ a EŠ za školní rok 1978 – 1979
- IX. Výroční zpráva SEŠ a EŠ za školní rok 1979 – 1980
- X. Výroční zpráva SEŠ a EŠ za školní rok 1980 – 1981
- XI. Výroční zpráva SEŠ a EŠ za školní rok 1981 – 1982
- XII. Výroční zpráva SEŠ a EŠ za školní rok 1982 – 1983
- XIII. Výroční zpráva SEŠ a EŠ za školní rok 1983 – 1984
- XIV. Výroční zpráva SEŠ a EŠ za školní rok 1984 – 1985
- XV. Výroční zpráva SEŠ a EŠ za školní rok 1985 – 1986
- XVI. Výroční zpráva SEŠ a EŠ za školní rok 1986 – 1987
- XVII. Výroční zpráva SEŠ a EŠ za školní rok 1987 – 1988
- XVIII. Výroční zpráva SEŠ a EŠ za školní rok 1988 – 1989
- Kronika OA ze školních let 1990 – 2006
- Zpráva o činnosti OA za rok 1995
- Výroční zpráva OA z roku 1996 – 1997
- Výroční zpráva OA z roku 1997 – 1998
- Výroční zpráva OA z roku 1998 – 1999
- Výroční zpráva OA z roku 1999 – 2000

II. Literatura

- Analýza československé výchovně vzdělávací soustavy, Praha, MŠ ČSR a MŠ SSR, 1988
- Boháč, A., Šulcová,V., Československé střední odborné školy od osvobození do dneška, Výzkumný ústav odborného školství, Praha 1979
- Čornej, P., Dějiny zemí Koruny české II., Paseka, Praha 1992
- Čtverák, V., Dějiny pedagogiky II. díl, PF KU, Praha 1981
- Housková, H., Podlešák, J., České a slovenské dějiny v letech 1945 – 1989, PF JU, České Budějovice 1994
- Kaplan, K., Kořeny československé reformy 1968, Doplněk, Brno 2000
- Kaplan, K., Nekrvavá revoluce, Praha 1993
- Knapík, J., Únor a kultura, Libri, Praha 2004
- Šimáček, O., Vývoj ekonomického školství v Československé socialistické republice v letech 1945 – 1965, Výzkumný ústav odborného školství, Praha 1967
- Wolf Josef a kol., Školství v Československé socialistické republice, svazek 11., Ústav školských informací při MŠ ČSR 1982

III. Internet

- http://www.oacb.cz
- http://www.msmt.cz/dokumenty/vyrocni-zpravy